

**UCHWAŁA NR XXIV/183/17
RADY GMINY OSIE**

z dnia 16 listopada 2017 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Osie na lata 2017-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2017 r. poz. 1875) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Osie na lata 2017-2023 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Osie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodnicząca Rady Gminy

Irena Kozłowska

Załącznik
do Uchwały Nr XXIV/183/17
Rady Gminy Osie z dnia 16 listopada 2017 r.

Lokalny Program Rewitalizacji

Gminy Osie

na lata 2017 - 2023

Osie, październik 2017

SPIS TREŚCI:

1	WSTĘP	4
2	POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	7
	Powiązania Programu Rewitalizacji Gminy Osie z dokumentami krajowymi	7
	Powiązania Programu Rewitalizacji Gminy Osie z dokumentami regionalnymi	8
	Powiązania Programu Rewitalizacji Gminy Osie z dokumentami lokalnymi	9
	Zgodności z LSR LGD i Strategią ORSG.....	10
3	DIAGNOZA GMINY	12
	SFERA GOSPODARCZA	13
	SFERA SPOŁECZNA	14
	PODSUMOWANIE	16
4	OBSZAR ZDEGRADOWANY GMINY	17
	4.1 Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych	17
	4.2 Analiza miejscowości, w których zidentyfikowano problemy społeczne pod kątem występowania w nich przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach	20
5	OBSZAR REWITALIZACJI GMINY	22
6	DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI.....	24
7	WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	32
8	CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ	34
	8.1 Przedsięwzięcia i projekty.....	34
9	LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	36
10	MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI.....	42
11	MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI	47
12	SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	51
13	SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI.....	54
14	SYSTEM MONITORINGU, OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ I SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN.....	57
15	WYKAZ NIEZBĘDNYCH ZMIAN OCEN I OPINII	60

1 WSTĘP

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Osie to wieloletni program działań zmierzający do stworzenia warunków zrównoważonego rozwoju obszarów rewitalizacji stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Program rewitalizacji, wg Wytocznych Ministra Infrastruktury i rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, może być:

- a. inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. poz. 1777),
lub
- b. opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) – podstawa realizacji niniejszego opracowania.

Podstawą niniejszego opracowania jest art. 18 ustawy o samorządzie gminnym.

W niniejszym opracowaniu wykorzystano podstawowe pojęcie zdefiniowane w ustawie o rewitalizacji z 2015 r. Zapisy ustawy określają **rewitalizację**, jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Natomiast **program rewitalizacji** to wieloletni program działań, którego celem jest wyprowadzenie wybranego obszaru ze stanu kryzysowego.

Ustawa definiuje także podstawowe dla niniejszego opracowania pojęcia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W myśl art. 9.1. ustawy o rewitalizacji **obszar zdegradowany** to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Natomiast **obszar rewitalizacji**, to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Bardzo istotne jest konieczność prowadzenia działań skoncentrowanych, dlatego obszar rewitalizacji nie może być:

- większy niż 20% powierzchni gminy oraz
- zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Osie charakteryzuje się następującymi cechami:

- Kompleksowością - gdyż ujmuje działania w sposób kompleksowy, tj. planuje realizację przedsięwzięć współfinansowanych z różnych środków (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności oraz innych środków publicznych i prywatnych), tym samym nie pomija aspektu społecznego oraz gospodarczego przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Program składa się z różnorodnych działań, które zapewniają, że zostanie osiągnięta kompleksowość interwencji.
- Koncentracją - ponieważ program koncentruje swoją interwencję na tych obszarach gminy, które są dotknięte koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk, a dodatkowo w części wiejskiej ogranicza się do obszarów faktycznie zamieszkiwanych.
- Komplementarnością projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych - pomiędzy zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami zachodzi efekt synergii w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, źródeł finansowania.
- Realizacją zasady partnerstwa i partycypacji - program został wypracowany we współpracy z lokalną społecznością. Konsultacje społeczne nie tylko towarzyszyły procesowi wyznaczenia obszaru rewitalizacji i przygotowaniu programu, ale też były jednym z elementów współtworzących program. Prace nad programem były prowadzone w ścisłej współpracy z interesariuszami rewitalizacji tj. lokalną społecznością, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Dla opracowania programu rewitalizacji Gminy Osie w pierwszej kolejności przeprowadzono analizę wskaźnikową oraz badania społeczne (badanie ankietowe z mieszkańcami oraz ankiety internetowe). Umożliwiło to określenie podstawowych problemów oraz zebranie opinii mieszkańców na temat badanych obszarów a następnie wskazanie tych, które charakteryzują się koncentracją niekorzystnych zjawisk, co jest podstawą dla wyznaczania obszarów rewitalizacji. Ważnym czynnikiem dla przyjętych kierunków rewitalizacji jest koncentracja na obszarach o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego, które stwarzają możliwości prowadzenia realnych działań rewitalizacyjnych.

Zatem kierując się zasadą istotności podejmowanych działań oraz wymogiem osiągnięcia określonych celów rewitalizacji zgodnie z *„Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych ...”* ostatecznie wyznaczono obszar rewitalizacji, który składa się z sołectw: Jaszcz, Miedzno, Pruskie, Radańska i Tleń, które łącznie stanowią 16,6% powierzchni Gminy i są

zamieszkiwane przez 21,44% jej mieszkańców. Tym samym wyznaczony obszar rewitalizacji nie przekracza wyznaczonych progów dla obszaru i ludności.

Głównym celem działań rewitalizacyjnych będzie:

Aktywizacja społeczna sołectw Jaszcz, Miedzno, Pruskie, Radańska i Tleń.

Na podstawie przeprowadzonych diagnoz i badań oraz konsultacji społecznych w obszarach tych zdiagnozowano problemy:

- Wysoki odsetek osób bezrobotnych ogólnie, w tym bezrobotnych powyżej 12 miesięcy względem ludności w wieku produkcyjnym;
- Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym;
- Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej;
- Brak dostatecznej infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i kulturowej.

Dla przeciwdziałania ww. problemom oraz osiągnięcia celu rewitalizacji zakłada się realizację działań nakierowanych na:

- Aktywizacja, animacja i integracja mieszkańców;
- Zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej;
- Rozwój infrastruktury dla rozwoju społeczno-gospodarczego.

2 POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Program Rewitalizacji wykazuje powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Powiązania Programu Rewitalizacji Gminy Osie z dokumentami krajowymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia</p>	<p>LPR Gminy Osie nawiązuje do celu głównego Narodowego Planu Rewitalizacji, którym jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym poprzez działania zintegrowane.</p>
<p>Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju</p>	<p>LPR Gminy Osie nawiązuje do celu głównego Strategii, którym jest podejmowanie działań skierowanych na poprawę jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. W tym względzie program rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; - Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, - Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju.
<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020</p>	<p>Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. LPR Gminy Osie nawiązuje do:</p> <p>Cel 3 - Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego;</p> <p>Cel 4 - Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego;</p> <p>Cel 1 - Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.</p>
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie</p>	<p>Głównym celem dokumentu jest: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. LPR Gminy Osie nawiązuje do celu 2 Strategii, którym jest Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).</p>

<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p>	<p>Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa. Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami określonymi w dokumencie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów - Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.
<p>Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020</p>	<p>PR Gminy Osie nawiązuje bezpośrednio do Wytycznych poprzez realizację zalecanych procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie rewitalizacji - niniejszy Program Rewitalizacji Gminy Osie został opracowany wg zaleceń Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.</p>

Powiązania Programu Rewitalizacji Gminy Osie z dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Zgodnie z zapisami RPO, rewitalizacja społeczno – gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów.</p> <p>LPR Gminy Osie jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach wiejskich, w ramach którego wsparcie będzie skoncentrowane na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno – gospodarczego poprzez aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym.</p> <p>LPR Gminy Osie obejmuje swoim zasięgiem obszar wiejski i wpisuje się w Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność.</p> <p>LPR rewitalizacji jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9d „Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, którego celem jest ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju. W ramach tego priorytetu realizowana będzie odnowa społeczno – gospodarcza polegająca na rewitalizacji miejscowości wiejskich, co powinno przyczynić się do uruchomienia uspiętych potencjałów społecznych, które przyczynią się do aktywizacji społecznej i zawodowej społeczności lokalnych.</p>
<p>Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach wiejskich stanowi interwencja zaplanowana w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność. • Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR <p>Lokalny Program Rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem obszar wiejski i wpisuje się w powyższe działania.</p>

<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020</p>	<p>Program Rewitalizacji Gminy Osie wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, • Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym, • Wzrost poziomu samodzielności mieszkańców regionu.
---	--

Powiązania Programu Rewitalizacji Gminy Osie z dokumentami lokalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Strategia Rozwoju Powiatu Świeckiego na lata 2014 - 2020</p>	<p>„Realizując założenia Strategii wynikające z aspiracji mieszkańców i władz samorządowych, wykorzystując swoje położenie i posiadany potencjał Powiat Świecki stanie się miejscem zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego, w którym warto będzie mieszkać, pracować, inwestować, rozwijać się, a także wypoczywać.”</p> <p>Program Rewitalizacji Gminy Osie wpisuje się w wytyczone w Strategii cele i działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kreowanie warunków do tworzenia nowych miejsc pracy. 2. Przygotowanie efektywnej i zintegrowanej oferty aktywizacji zawodowej dla bezrobotnych i poszukujących pracy. 3. Poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców. 4. Budowanie tożsamości regionalnej mieszkańców powiatu.
<p>STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY OSIE 2015 - 2022</p>	<p>Program Rewitalizacji Gminy nawiązuje do celu głównego zawartego w Strategii Rozwoju Gminy Osie: „Rozwój społeczności i gospodarki lokalnej poprzez zrównoważone wykorzystanie potencjału rozwojowego gminy”. Cel główny zostanie zrealizowany za pomocą celów strategicznych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost aktywności gospodarczej na terenie gminy. <ol style="list-style-type: none"> 1.3. Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości. 1.5. Zintegrowana promocja gminy i przedsiębiorczości. 3. Rozwój świadczeń na rzecz społeczeństwa, rozwój usług medycznych i społecznych. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Rozwijanie procesów integracyjnych, 3.2. Rewitalizacja obszarów gminy. 3.3. Rozwój budownictwa mieszkaniowego i infrastruktury społecznej – instytucji oświatowych i ochrony zdrowia 3.4. Podniesienie stanu świadomości społeczeństwa. 3.5. Rozwój zasobów ludzkich i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
<p>STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY OSIE NA LATA 2014 - 2020</p>	<p>Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wspieranie rodziny oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży. PR Gminy wpisuje się w określone w dokumencie cele operacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmacnianie rodziny, podnoszenie poziomu jej funkcjonowania. 2. Ograniczenie zjawiska ubóstwa. 4. Pomoc rodzinie we wszechstronnym rozwoju dzieci i młodzieży.

<p>PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY OSIE</p>	<p>LPR nawiązuje do PGN Gminy Osie poprzez następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ optymalizowanie działań związanych z produkcją i wykorzystaniem energii, ▪ kreowanie wizerunku gminy Osie, jako zielonego samorządu, dbającego o jakość środowiska i w sposób odpowiedzialny i racjonalny wykorzystującego energię.
<p>ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY OSIE</p>	<p>W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Osie” zostały wytyczone główne cele, które wpisują się w PR Gminy Osie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost aktywności gospodarczej na terenie gminy 3. Rozwój świadczeń na rzecz społeczeństwa, rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Zgodności z LSR LGD i Strategią ORSG

Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego program rewitalizacji* powinien **wykazywać jego wpływ na wskaźniki określone w** Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu oraz Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania. Stwierdzenie zgodności z powyższymi strategiami oznacza także zgodność z dokumentami Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Realizacja Programu Rewitalizacji Gminy Osie wpłynie na osiągnięcie celów strategicznych i towarzyszących im celów operacyjnych określonych w **Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego**, w następujących obszarach:

1. Cel strategiczny nr 1. Przedsiębiorczy region:

- 1.2. Przyjazne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości,
- 1.3. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej i technicznej,
- 1.5. Podejmowanie działań aktywizujących na rzecz wzrostu zatrudnienia.

2. Cel strategiczny nr 2. Wysoka dostępność i jakość usług zdrowotnych i społecznych:

- 2.1. Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu.

3. Cel strategiczny nr 3. Konkurencyjny i kreatywny kapitał ludzki

- 3.5. Ułatwiony dostęp do rynku pracy poprzez rozwój doradztwa edukacyjno – zawodowego;

3.6. Oferta edukacyjna dostosowana do potrzeb rynku pracy.

W zakresie **Lokalnej Strategii Rozwoju dla Lokalnej Grupy Działania „Gminy Powiatu Świeckiego”** realizacja Programu Rewitalizacji Gminy Osie wpływać będzie na osiągnięcie założeń:

1. Zwiększenie atrakcyjności obszaru LSR do 2023 roku:

1.2 Zwiększenie dostępności do infrastruktury sprzyjającej ożywieniu społeczno-gospodarczemu obszarowi LSR do 2023 roku.

2. Wsparcie lokalnego rynku pracy na obszarze LSR do 2023r:

2.1 Wsparcie przedsiębiorczości na obszarze LSR do 2023 roku.

Wskaźniki odnoszące się do obszaru rewitalizacji Gminy Osie – rok docelowy 2023:

- Liczba utworzonych miejsc pracy – 1.

3. Rozwój kapitału społecznego obszaru LSR do 2023r:

3.1 Aktywizacja i integracja mieszkańców obszaru LSR do 2023 roku.

Wskaźniki odnoszące się do obszaru rewitalizacji Gminy Osie – rok docelowy 2023:

- Liczba osób które wzięły udział w wydarzeniach integracyjnych i aktywizujących mieszkańców – 140,
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 20,
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 80.

3 DIAGNOZA GMINY

Gmina Osie położona jest w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie świeckim. Sąsiaduje z gminami: Warlubie, Jezewo, Drzycim, Lniano oraz z gminą Cekcyn z powiatu tucholskiego. Powierzchnia Gminy stanowi 14,2% powierzchni powiatu świeckiego.

W skład gminy wchodzi 11 sołectw: Osie, Tleń, Miedzno, Brzeziny, Jaszcz, Wałkowiska, Łązek, Wierzchy, Radańska, Stara Rzeka i Pruskie.

Rysunek 1. Mapa gminy Osie

Tabela 1. Gmina osie

Sołectwo	Powierzchnia [ha]	Udział [%]	Ludność 2016 [os.]	Udział [%]
Gmina Osie	20 915,30	100	5461	100
Brzeziny	1204,73	5,76%	330	6,04%
Jaszcz	801,41	3,83%	238	4,36%
Łązek	8582,24	41,03%	400	7,32%
Miedzno	793,65	3,79%	318	5,82%
Osie	4626,65	22,12%	2853	52,24%
Pruskie	119,90	0,57%	159	2,91%
Radańska	1532,42	7,33%	174	3,19%
Stara Rzeka	1372,80	6,56%	65	1,19%
Tleń	226,67	1,08%	282	5,16%
Wałkowiska	300,10	1,43%	414	7,58%
Wierzchy	1354,73	6,48%	228	4,18%

Źródło: Urząd Gminy Osie

SFERA PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA

Lasy i grunty leśne zajmują 73% powierzchni gminy, co wraz bogatą siecią wód powierzchniowych z nadaje gminie unikalne walory przyrodnicze, turystyczne, krajobrazowe i naukowe. Na tej bazie utworzono „Wdecki Park Krajobrazowy”, 6 rezerwatów przyrody oraz

Obszar Natura 2000. Gmina leży w całości w zlewni Wdy, która należy do najbardziej atrakcyjnych szlaków wodnych w Polsce. Atrakcyjne dla turystyki są też dwa prawe dopływy Wdy - Prusina i Ryszka. Największym zbiornikiem wód powierzchniowych jest Zalew Żur – zbiornik zapory wodnej.

Podstawową drogą tranzytową o dużym znaczeniu dla gminy jest droga nr 238 Osie - Warlubie. Droga łączy najsilniej zurbanizowane tereny gminy z resztą kraju poprzez dojazd do autostrady A1 w miejscowości Warlubie. Ważnym szlakiem komunikacyjnym jest też droga 1203C Osie – Tleń – Osie, która tworzy naturalne przedłużenie drogi krajowej 238 i stanowi połączenie dla turystów zmierzających do Tucholi i Borów Tucholskich. Przez gminę przebiega linia kolejowa Laskowice – Osie – Tleń – Czersk – Kościerzyna. Na trasie linii w granicach gminy Osie znajdują się przystanki Kwiatki, Tleń i Łązek oraz stacja Osie. Komunikacje pasażerską zapewniają również linie autobusowe oraz prywatni przewoźnicy. Gmina ma zatem dobre skomunikowanie z otoczeniem jednak pozostają problemy w ruchu lokalnym. Dotarcie do centrum gminy – Osia z miejscowości peryferyjnych: Radańska, Dębowiec, Miedzno, Jaszcz, Pruskie, gdzie komunikacja masowa dociera sporadycznie lub wcale.

Według danych GUS z 2016 r. z sieci wodociągowej korzysta 88,5% mieszkańców gminy. Natomiast do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 71,0% mieszkańców. W gminie istnieje jedna mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków, która w pełni zaspokaja potrzeby mieszkańców. System ciepłowniczy w gminie oparty jest o kotłownie osiedlowe oraz indywidualne rozwiązania, w których dominują układy na paliwo stałe (węgiel, miał, drewno). Na terenie gminy istnieją nieliczne lokalne kotłownie, zasilające zabudowę wielorodzinną na terenie Osia i Tlenia - zespoły obiektów użyteczności publicznej i obiekty przemysłowo-usługowe. Gmina Osie nie jest gminą zgazyfikowaną, podstawą jest korzystanie z gazu butlowego. Źródłem energii elektrycznej dla terenu gminy jest rozdzielnia wysokiego napięcia zlokalizowana przy elektrowni wodnej w Żurze o mocy 8 MW i Elektrownia Wodna w Jaszczu.

SFERA GOSPODARCZA

W Gminie Osie użytki rolne zajmują 4 074 ha (19%), sady – 22 ha (0,1%), łąki trwałe – 653 ha (3%), pastwiska trwałe – 232 ha (1,1%), lasy – 15 262 ha (73%), użytki ekologiczne – 101 ha (0,5%). Istniejące grunty rolne wykazują niską przydatność dla produkcji rolnej, co przejawia się też słabo rozwiniętym rolnictwem.

W gminie Osie w roku 2016 wpisanych do rejestru REGON było 366 podmiotów. W latach 2010 – 2016 liczba podmiotów gospodarczych pozostawała na podobnym poziomie, bez wyraźnego trendu zmian. Ze względu na liczne tereny leśne oraz sieć hydrograficzną, teren gminy sprzyja turystyce. Wg danych GUS w 2016r. działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami

gastronomicznymi prowadzi 20 podmiotów a 9 podmiotów prowadziło działalność związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją. Na terenie gminy funkcjonują: 1 hotel, 1 hostel, 2 wille, 6 pensjonatów, 5 gosp. agroturystycznych, 7 innych obiektów noclegowych, 12 ośrodków wczasowo – wypoczynkowych (szkoleniowych), 4 pola namiotowe i biwakowe, 3 stacje wodne. Obiekty bazy noclegowej dysponują w sumie ok. 700 miejscami noclegowymi, przy czym przeważają obiekty sezonowe (81,0 % ogółu miejsc noclegowych) o różnym standardzie.

SFERA SPOŁECZNA

Obszar gminy w 2016 r. zamieszkiwało 5 461 osób, przy czym widać wyraźną przewagę kobiet. Populacja mieszkańców jest dość stabilna z niewielką tendencją wzrostową.

Tabela 2. Ludność Gminy Osie w latach [os.]

Płeć	2012	2013	2014	2015	2016
ogółem	5 459	5 443	5 477	5 453	5 461
mężczyźni	2 705	2 711	2 735	2 729	2 715
kobiety	2 754	2 732	2 742	2 724	2 746

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Struktura ekonomiczna ludności gminy wyraźnie różni się na tle regionu (tabela 3). Występuje najwyższa (19,8%) liczba osób wieku przedprodukcyjnym, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym jest wyraźnie niższa (16,5%), gdzie w kraju wynosi 20,2% a w powiecie świeckim 17,8%.

Tabela 3. Struktura ekonomicznych grup wieku w 2016 r. [%]

Jednostka terytorialna	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny
Gmina Osie	19,8%	63,8%	16,5%
Polska	17,9%	61,8%	20,2%
woj. kujawsko – pomorskie	18,1%	62,2%	19,8%
powiat świecki	19,3%	62,9%	17,8%

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Jednocześnie widać szybkie starzenie społeczeństwa – znacząco przybywa mieszkańców w wieku powyżej 65 lat - w ciągu ost. 5 lat przybyło 114 mieszkańców, co daje wzrost o 18,9%, natomiast ubywa najmłodszych – w grupie 0-2 spadek 19%, w grupie 16-19 aż o 34%.

W roku 2016 w stosunku do 2012 ogólna liczba bezrobotnych zmalała o 176, w tym kobiet o 105. Możliwe jest to dzięki funkcjonowaniu kilku dużych zakładów, w tym zakład mięsny Gzella oraz zakład stolarski OKK Otlewski, które razem dają ponad 1700 miejsc pracy.

Tabela 4. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Osie [os.]

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	322	291	230	198	146
Mężczyźni	130	130	102	84	59
Kobiety	192	161	128	114	87

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Tym samym bezrobocie rejestrowane w gminie Osie wynosiło w 2016 roku 7,7% i jest znacznie niższe niż średnia dla województwa (12,1%). Jednakże sytuacja wśród kobiet jest mniej korzystna, bezrobocie w tej grupie wyniosło 10,0%. Częściowo problem ten związany jest z macierzyństwem a następnie trudnym powrotem na rynek pracy, a częściowo z bezradnością kobiet, które funkcjonują w patriarchalnej tradycji. Jednocześnie ze względu na duże zakłady pracy, które od kilku lat odczuwają stałe braki w kadrach ważnym elementem życia społecznego jest liczna grupa emigrantów zamieszkujących na terenie gminy (ok 200 osób). Jest to głównie emigracja zarobkowa z terenów Ukrainy i innych krajów dawnego ZSRR. Pracownicy ci ze względu na regulacje prawne często się zmieniają jednak powoli wrastają w społeczność, m.in. poprzez małżeństwa. Pomimo, że jest to głównie problem pracodawców, to Gmina zauważa ten problem, gdyż związane jest to z bezpieczeństwem (w tym i emigrantów) jak i z zapewnieniem odpowiednich świadczeń socjalnych – np. odpowiednich mieszkań.

Pod względem struktury wykształcenia gmina wypada niekorzystnie na tle powiatu oraz województwa - 56% ludności w gminie w wieku powyżej 15 lat ma wykształcenie zaledwie podstawowe lub jest bez wykształcenia. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymowało się 27% mieszkańców, natomiast wykształcenie wyższe posiadało zaledwie 2,8%. Pozostała część posiadała średnie policealne i średnie zawodowe. Jest to sytuacja, która może negatywnie wpływać na rynek pracy oraz ogólny poziom rozwoju gospodarczego i społecznego gminy, w szczególności niski poziom wykształcenia ludności uniemożliwia przejście nadwyżki siły roboczej istniejącej w rolnictwie do zawodów pozarolniczych.

W gminie spada liczba dzieci w wieku szkolnym. W 2016 roku liczba uczniów w szkołach podstawowych wyniosła 390, w gimnazjum – 171, co oznacza, że od 2007 roku ubyło 37 uczniów w szkole podstawowej (ok. 8,6%) i 75 uczniów gimnazjum (ok. 30%). Jednocześnie gmina ma niski poziom zapewnienia miejsc przedszkolnych. W gminie na jedno miejsce przypada 2,04 dziecka w wieku 3-5 lat, gdzie średnia dla województwa kujawsko-pomorskiego wynosi 1,27.

W roku 2016 w porównaniu z rokiem 2015 zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z pomocy o 22,6% a liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy o 22,1%. Natomiast wystąpił wzrost osób którym przyznano zasiłek stały – o 6,6%. Wskaźnik dzieci na które rodzice otrzymują pomoc w formie zasiłku wynosi prawie 37% . Głównym powodem otrzymywania pomocy jest niepełnosprawność, ubóstwo i bezrobocie. W 2016 roku było to odpowiednio 21,1%, 18,9% oraz 17,9% ogółu osób którym przyznano pomoc.

W gminie działa wiele organizacji pozarządowych. Wg danych GUS za 2016 r. w gminie wskaźnik: fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców wynosi 31,

podobnie jak dla województwa i znacznie więcej niż średnia dla powiatu świeckiego - 23. Głównym ośrodkiem kultury jest Gminy Ośrodek Kultury w Osiu. W ramach działalności GOK wsparcie mają również: Gminne Centrum Informacji Turystycznych oraz Centrum Nordick Walking - Bory Tucholskie oraz Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe Gminy Osie „Grom Osie”. Przy ośrodku działa również Młodzieżowa drużyna pożarnicza i VII Drużyna Harcerska Azymut w Osiu, ponadto w obszarze kultury aktywnie działają jednostki OSP w Osiu, Łążku, Miedznie, Brzezinach.

PODSUMOWANIE

Niekorzystne czynniki w gminie Osie:

- zagrożenie patologią w rodzinach ubogich – jednym z głównych powodów przyznawania pomocy społecznej jest ubóstwo – ponad 18% przypadków,
- stosunkowo wysokie bezrobocie kobiet,
- wzrost korzystania ludności z zasiłku stałego, w tym wysoki wskaźnik dzieci, na które rodzice otrzymują pomoc – prawie 37% dzieci w gminie,
- brak siły roboczej o odpowiednich kwalifikacjach - niski poziom wykształcenia, słaba znajomość rzemiosła, kwalifikacje zawodowe oraz znajomość języków obcych,
- zanieczyszczenia związane z lokalnymi źródłami ciepła – kotłowniami zasilanymi węglem oraz przemysłem,
- niska jakość dróg lokalnych i duża peryferyjność gminy – znaczne oddalenie od większych ośrodków miejskich, słaba komunikacja zbiorowa w peryferyjnych wsiach gminy.
- słabe gleby pod względem produkcyjnym - grunty orne gminy to głównie gleby piaszczyste o niskiej bonitacji - brak nowoczesnych gospodarstw rolnych.

Czynniki, które mogą w znaczącym stopniu pomóc w rozwoju gminy:

- ✓ bardzo wysoka wartość przyrodnicza gminy Osie w skali Polski: 73% powierzchni gminy zajmują lasy, w tym Wdecki Park Krajobrazowy oraz liczne rezerваты
- ✓ ukształtowana na polskim rynku turystycznym atrakcyjna marka turystyczna „Bory Tucholske” oraz marka turystyczna Tleń – perła borów, duża liczba miejsc hotelowych,
- ✓ bogata historia i liczne zabytki kultury,
- ✓ bliskość głównych tras komunikacyjnych – autostrada A1 oddalona 13 km od Osia, Świecie – 24 km do głównych ośrodków miejskich ok. 1 godziny jazdy: Gdańsk – 100 km, Bydgoszcz, Toruń – ok. 70 km,
- ✓ dobrze funkcjonujące duże zakłady produkcyjne.

4 OBSZAR ZDEGRADOWANY GMINY

4.1 Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarze Gminy Osie nastąpiła poprzez zbadanie wszystkich sołectw pod kątem występowania problemów społecznych. W tym celu zebrano informacje na temat sytuacji społecznej w każdym sołectwie, a następnie wyliczono wskaźniki pozwalające na określenie obszarów zdegradowanych.

Na terenie gminy występują sołectwa: Osie, Tleń, Miedzno, Brzeziny, Jaszcz, Wałkowiska, Łązek, Wierzchy, Radańska, Stara Rzeka i Pruskie. Sołectwa gminy Osie zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych poniższymi wskaźnikami:

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze;
- Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane zebrane przez Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Urząd Pracy w Osiu z 2016r. Kolorem zaznaczono wartości powyżej średniej dla gminy.

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Średni wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności ogółem dla gminy wynosi 24,28%. Wskaźniki te są wyższe od średniej dla gminy w sołectwach: Jaszcz, Miedzno, Pruskie, Radańska, Stara Rzeka, Tleń. Największą wartość wskaźników odnotowano w sołectwie Radańska oraz Tleń.

Tabela 5. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym

Sołectwo	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym
Gmina Osie	855	3521	24,28%
Brzeziny	50	220	22,73%
Jaszcz	41	151	27,15%
Łązek	60	258	23,26%

Miedzno	53	197	26,90%
Osie	431	1824	23,63%
Pruskie	28	106	26,42%
Radańska	32	113	28,32%
Stara Rzeka	11	42	26,19%
Tleń	58	180	32,22%
Wałkowiska	58	282	20,57%
Wierzchy	33	148	22,30%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Osie

Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Wskaźniki osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy względem ludności w wieku produkcyjnym pokazuje sytuację na rynku pracy (utrwalone bezrobocie), wskaźnik ten szczególnie niekorzystny jest w sołectwach: Brzeziny, Jaszcz, Miedzno, Pruskie, Radańska, Tleń, Wierzchy, gdzie najwyższe wartości przyjmuje w sołectwach Jaszcz i Radańska.

Tabela 6. Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 mcy i dłużej

Sołectwo	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych (bez pracy powyżej 12m)	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 mcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym
Gmina Osie	3521	29	0,82%
Brzeziny	220	2	0,91%
Jaszcz	151	3	1,99%
Łązek	258	2	0,78%
Miedzno	197	3	1,52%
Osie	1824	7	0,38%
Pruskie	106	2	1,89%
Radańska	113	3	2,65%
Stara Rzeka	42	0	0,00%
Tleń	180	3	1,67%
Wałkowiska	282	2	0,71%
Wierzchy	148	2	1,35%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Osie

Zestawienie wartości badanych wskaźników

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników.

Tabela 7. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej

Sołectwo	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 mcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym
Gmina Osie	24,28%	1,14%
Brzeziny	22,73%	0,91%
Jaszcz	27,15%	1,99%
Łązek	23,26%	0,39%
Miedzno	26,90%	1,52%
Osie	23,63%	0,93%
Pruskie	26,42%	1,89%
Radańska	28,32%	2,65%
Stara Rzeka	26,19%	0,00%
Tleń	32,22%	1,67%
Wałkowiska	20,57%	1,42%
Wierzchy	22,30%	1,35%

Źródło: Opracowanie własne

Koncentracja jednocześnie dwóch problemów społecznych których wskaźniki przekraczają średnią dla gminy występuje w sołectwach: Jaszcz, Miedzno, Pruskie, Radańska, Tleń. Zatem te sołectwa brane są pod uwagę do wyznaczania obszaru zdegradowanego.

4.2 Analiza miejscowości, w których zidentyfikowano problemy społeczne pod kątem występowania w nich przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach

Dalsza delimitacja nastąpiła poprzez badanie wytypowanych sołectw pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych. Na terenie sołectw Jaszcz, Miedzno, Pruskie oraz Radańska nie występują przestrzenie zdegradowane.

W sołectwie Tleń znajdują się tereny po stacji kolei, gdzie działał budynek dworca - obecnie nieużytkowany podobnie jak teren bocznic kolejowych i dawne tereny należące do PKP - obecnie własność gminy, które pozostają niezagospodarowane.

Następnie sołectwa te zbadano pod kątem występowania, co najmniej jednego z negatywnych zjawisk w obszarze gospodarczym i/lub przestrzenno-funkcjonalnym i/lub technicznym. Zdiagnozowano je na terenie sołectw Jaszcz, Miedzno, Pruskie, Radańska i Tleń. Przedstawiono je w ramach szczegółowej diagnozy w rozdziale 6.

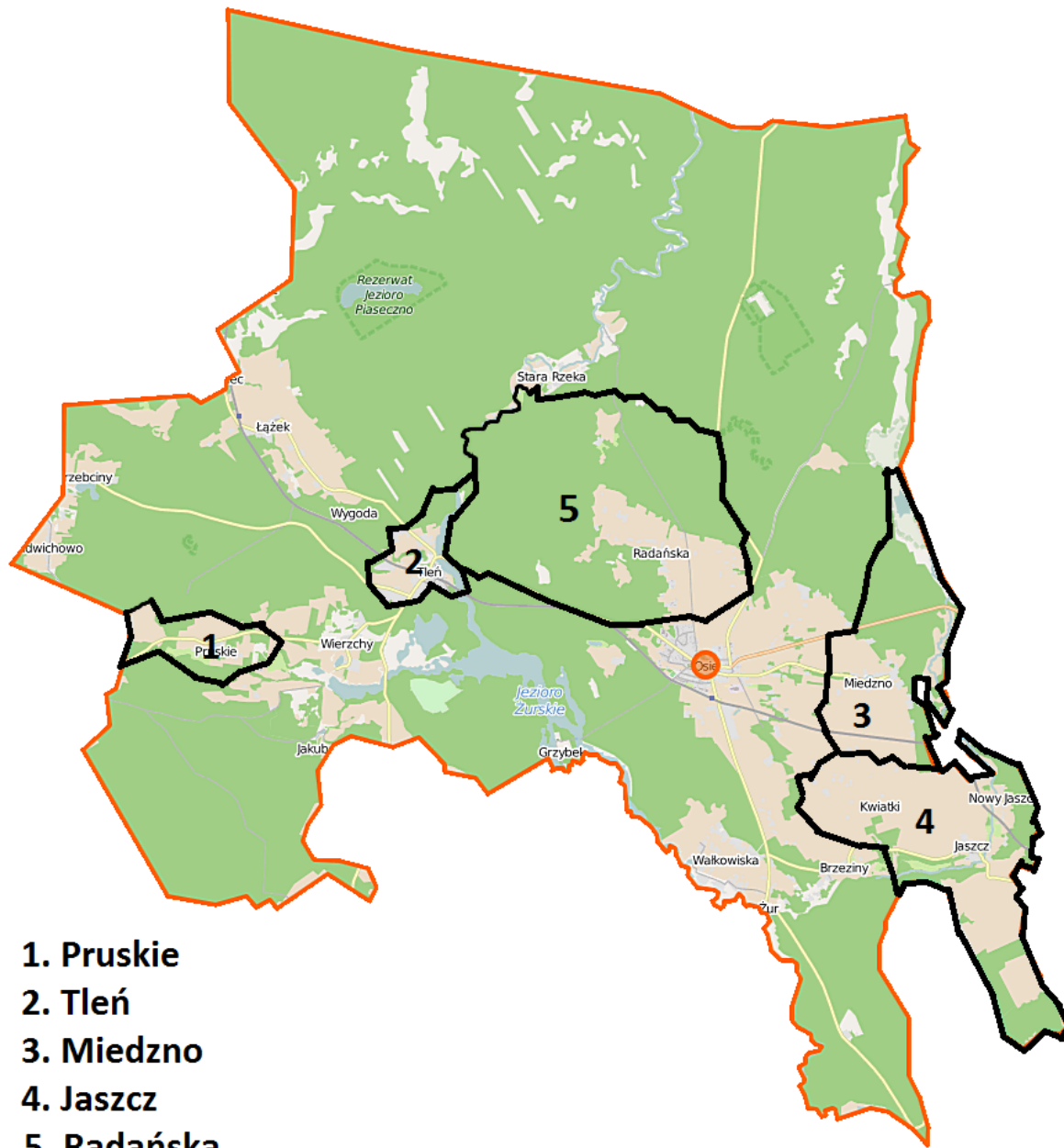
Przeprowadzona analiza wskaźnikowa pod kątem występowania stanu kryzysowego wykazała, że obszarami zdegradowanymi w gminie są sołectwa: Jaszcz, Miedzno, Pruskie, Radańska i Tleń. Obszary te zamieszkuje łącznie 21,44% ludności gminy i zajmują one 16,6% powierzchni gminy.

Tabela 8. Obszar zdegradowany gminy Osie

Sołectwo	Powierzchnia		Ludność	
	[ha]	[%]	[os.]	[%]
Obszar zdegradowany	3474,05	16,60%	1171	21,44%
Jaszcz	801,41	3,83%	238	4,36%
Miedzno	793,65	3,79%	318	5,82%
Pruskie	119,9	0,57%	159	2,91%
Radańska	1532,42	7,33%	174	3,19%
Tleń	226,67	1,08%	282	5,16%

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 2. Mapa obszaru zdegradowanego w gminie Osie

1. Pruskie
2. Tleń
3. Miedzno
4. Jaszcz
5. Radańska

Źródło: Opracowanie własne

5 OBSZAR REWITALIZACJI GMINY

Obszar rewitalizacji w Gminie Osie stanowią sołectwa Jaszcz, Miedzno, Pruskie, Radańska i Tleń jako obszary o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego a zarazem o największym potencjale w zakresie zaspokojenia wymagań stawianych przez RPO WK-P. Obszary te zamieszkuje łącznie 21,44% ludności gminy i zajmują one 16,6%.

Tabela 9. Powierzchnia i ludność Gminy Osie objęta rewitalizacją

Sołectwo	Powierzchnia		Ludność	
	[ha]	[%]	[os.]	[%]
Obszar rewitalizacji	3474,05	16,60%	1171	21,44%
Jaszcz	801,41	3,83%	238	4,36%
Miedzno	793,65	3,79%	318	5,82%
Pruskie	119,9	0,57%	159	2,91%
Radańska	1532,42	7,33%	174	3,19%
Tleń	226,67	1,08%	282	5,16%

Źródło: Opracowanie własne

Działania rewitalizacyjne w sołectwach Jaszcz, Miedzno, Radańska i Pruskie koncentrować się będą na:

Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej

Sołectwa Jaszcz, Miedzno, Radańska i Pruskie spełniają warunki określone dla powyższego celu:

- o wykazują wyższy od przeciętnej w gminie wskaźnik osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

W sołectwie Jaszcz udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tym obszarze wynosi 12,18%. W sołectwie Miedzno udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tym obszarze wynosi 13,52%. W sołectwie Pruskie udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tym obszarze wynosi 13,84%. W sołectwie Radańska udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tym obszarze wynosi 10,92%.

We wszystkich sołectwach wskaźnik ten jest wyższy od przeciętnej w gminie wynoszącej 9,38%.

- o lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących;

Lokalny samorząd posiada listy intencyjne od Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz organizacji pozarządowych, wykazujące zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących.

Działania rewitalizacyjne w sołectwie Tleń koncentrować się będą na:

Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej

Sołectwo Tleń spełnia warunki określone dla powyższego celu:

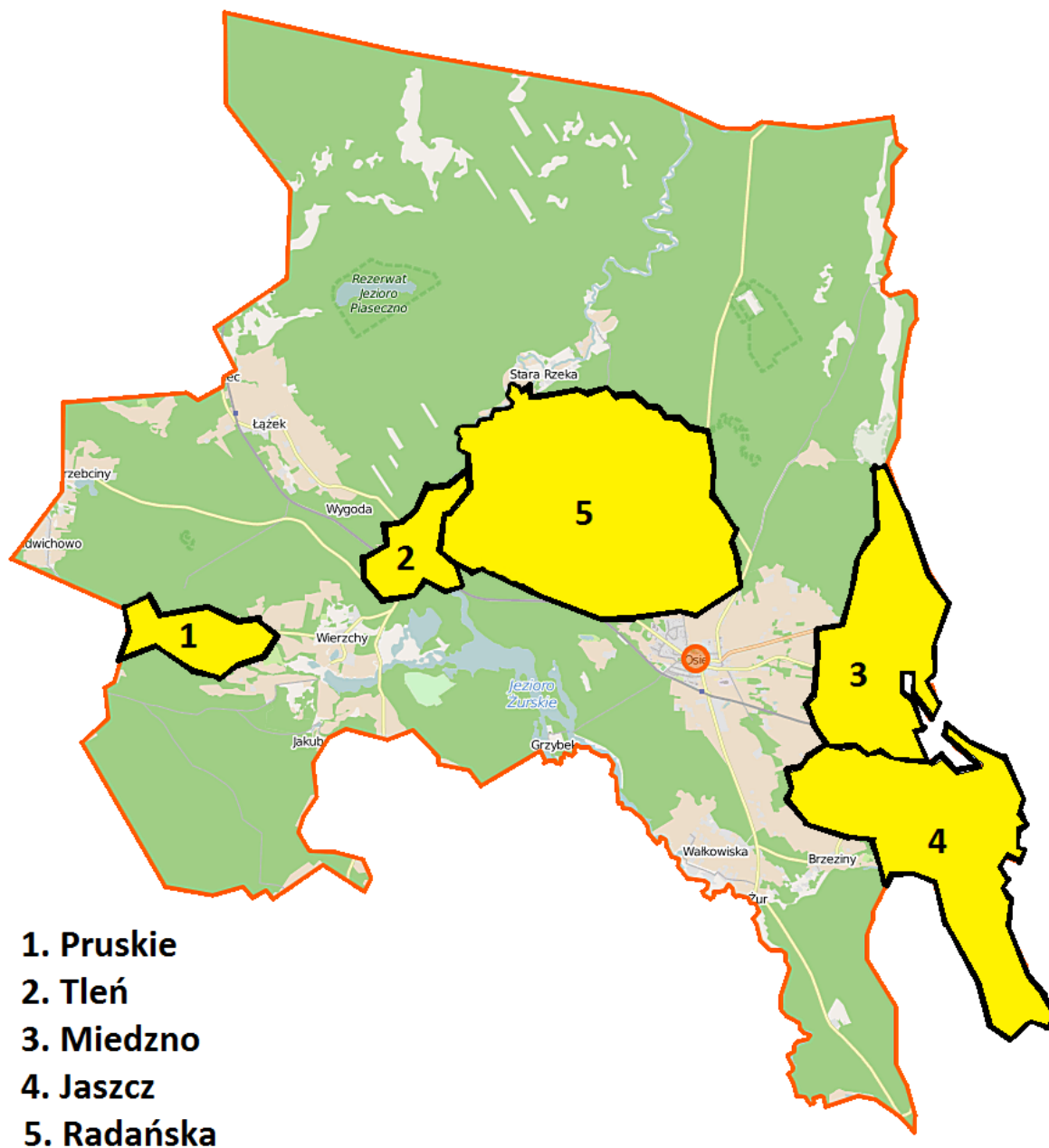
- o występuje przestrzeń zdegradowana, która może być zaadaptowana do celów rozwoju społecznego.

W sołectwie znajduje się teren dawnej stacji kolei, gdzie istniał budynek dworcowy, obecnie nieużytkowany. Na terenach po PKP jest też możliwość zagospodarowania dawnej bocznicy kolejowej (obecnie nieużytkowanej) na przykład na potrzeby hotelu na kołach - funkcjonowały tam kiedyś wagony z przeznaczeniem na organizację wakacji (wczasów) dla pracowników PKP. Ponadto na terenie sołectwa istnieje budynek dawniej filia Gminnego Ośrodka Kultury w Osiu, który obecnie jest nieużytkowany i planach jest przeznaczony pod potrzeby Centrum Czynnej Ochrony Przyrody Wdeckiego Parku Krajobrazowego.

- o na terenie miejscowości i w odległości 1,5 km od zwyczajowo przyjętego centralnego punktu miejscowości, liczonej wzdłuż dróg publicznych i publicznych ciągów pieszych i pieszo-jezdnych brak publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej.

W sołectwie w odległości do 1,5 km brak publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej.

Rysunek 3. Mapa obszaru rewitalizacji w gminie Osie

Źródło: Opracowanie własne

6 DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Sołectwo **Pruskie** położone jest na obrzeżach gminy w zachodnio-południowej części na pograniczu Wdeckiego Parku Krajobrazowego, w odległości ok 10 km od centrum gminy, gdzie znajduje się dostępna infrastruktura społeczna: ośrodek pomocy społecznej, szkoła, ośrodek kultury, biblioteka, stadion, przychodnia lekarska, apteka. Jego powierzchnia wynosi 793,6 ha. Pruskie sąsiaduje z sołectwami Łążek i Wierzchy. W skład sołectwa wchodzi również miejscowości Smolarnia i Zacisze. W gminie funkcjonuje Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Pruskie.

Sołectwo zamieszkuje 159 osób, struktura ludności przedstawia się następująco:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym: 15,72% (33 os.),
- Ludność w wieku produkcyjnym: 66,66% (106 os.),
- Ludność w wieku poprodukcyjnym: 17,62% (28 os.).

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności w wieku produkcyjnym w sołectwie wynosi 26,42% i jest wyższy niż średni wskaźnik dla gminy – 24,28%.

Na terenie sołectwa Pruskie liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2016 r. wynosiła 6. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze wynosi 0,06.

W 2016 r. liczba bezrobotnych wynosiła 5 osób, z czego 2 były bezrobotne powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 4,72% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 4,15%. Natomiast wskaźnik dotyczący udziału osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy wynosił 1,89% przy wskaźniku dla gminy 0,82%.

W 2016 r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystały 22 osoby. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosił 13,84% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,38%. Niekorzystnie kształtował się również udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny – wyniósł on dla sołectwa 48,48%, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 43,63%.

W sołectwie Pruskie znajduje się zdegradowany budynek świetlicy wiejska, która nie jest dostosowana do bezpiecznego użytkowania przez mieszkańców, w tym wymaga dostosowania do potrzeb osób starszych. Wymaga gruntownego remontu i doposażenia, które pozwoliłoby na przeprowadzanie szkoleń czy spotkań jak i integracji mieszkańców a także termomodernizacji, umożliwiającej wykorzystanie obiektu w okresie zimowym.

Na terenie sołectwa znajduje się 35 nieruchomości podłączonej do sieci wodociągowej na 39. Podsumowanie problemów występujących w sołectwie:

- ✓ Wysoki odsetek osób bezrobotnych ogólnie i bezrobotnych powyżej 12 miesięcy względem ludności w wieku produkcyjnym,
- ✓ Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej,
- ✓ Wysoki udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny,
- ✓ Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym,
- ✓ Niski wskaźnik podmiotów gospodarczych,
- ✓ Brak dostatecznej infrastruktury rekreacyjnej i kulturowej.

Sołectwo **Radańska** położone jest na w centralnej części gminy w Wdeckiego Parku Krajobrazowego, w odległości ok 2,5 km od centrum gminy, gdzie znajduje się dostępna infrastruktura społeczna: ośrodek pomocy społecznej, szkoła, ośrodek kultury, biblioteka, stadion, przychodnia lekarska, apteka. Jego powierzchnia wynosi 1532,42 ha, z czego ponad 80% stanowią lasy. Radańska sąsiaduje z sołectwami Osie i Tleń a także Stara Rzeka i Wierzchy. Sołectwo to ma bardzo rozproszona strukturę osadnicza bez wyraźnego centrum.

Sołectwo zamieszkuje 174 osób, struktura ludności przedstawia się następująco:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym: 16,66% (27 os.),
- Ludność w wieku produkcyjnym: 64,94% (113 os.),
- Ludność w wieku poprodukcyjnym: 18,39% (32 os.).

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności w wieku produkcyjnym w sołectwie wynosi 28,32% i jest wyższy niż średni wskaźnik dla gminy – 24,28% i jest to drugi wynik po Starej Rzece.

Na terenie sołectwa Radańska liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2016 r. wynosiła 2. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze wynosi 0,01.

W 2016 r. liczba bezrobotnych wynosiła 6 osób, z czego 3 były bezrobotne powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 5,31% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 4,15%. Natomiast wskaźnik dotyczący udziału osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy wynosił 2,65% przy wskaźniku dla gminy 0,82%.

W 2016 r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystały 19 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosił 10,92% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,38%. Niekorzystnie kształtował się również udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny – wyniósł on dla sołectwa 66,67%, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 43,63%.

W sołectwie Radańska brak infrastruktury społecznej, mieszkańcy korzystają z istniejącej infrastruktury Osia oddalonego o ok 2,5km. Poważnym problemem jest brak ścieżek rowerowych i dróg o utwardzonej nawierzchni. Istniejące w sołectwie drogi, to drogi o nawierzchni gruntowej i zakładowe drogi leśne Lasów Państwowych.

Na terenie sołectwa znajduje się 54 nieruchomości, z których podłączonej do sieci wodociągowej i zarazem do sieci kanalizacyjnej jest 74% budynków.

Podsumowanie problemów występujących w sołectwie:

- ✓ Wysoki odsetek osób bezrobotnych ogólnie i bezrobotnych powyżej 12 miesięcy względem ludności w wieku produkcyjnym,
- ✓ Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej,
- ✓ Wysoki udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny,
- ✓ Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym,
- ✓ Niski wskaźnik podmiotów gospodarczych,
- ✓ Brak infrastruktury społecznej w tym rekreacyjnej i kulturowej.

Sołectwo **Miedzno** położone jest na obrzeżach gminy we wschodniej części na obszarze Wdeckiego Parku Krajobrazowego, w odległości ok 4 km od centrum gminy, gdzie znajduje się dostępna infrastruktura społeczna: ośrodek pomocy społecznej, szkoła, ośrodek kultury, biblioteka, stadion, przychodnia lekarska, apteka. Jego powierzchnia wynosi 119,8 ha. Miedzno sąsiaduje z sołectwami Jaszcz, Osie i Radańska. Na północ od miejscowości znajduje się ornitologiczny rezerwat przyrody Miedzno. Rosną tutaj dwa pomniki przyrody: lipa drobnolistna o obwodzie 380 cm oraz o obwodzie 310 cm. Ponadto w obszarze kultury aktywnie działa jednostka OSP i NGO.

Sołectwo zamieszkuje 318 osób, struktura ludności przedstawia się następująco:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym: 21,40% (68 os.),
- Ludność w wieku produkcyjnym: 61,94% (197 os.),
- Ludność w wieku poprodukcyjnym: 16,66% (53 os.).

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności w wieku produkcyjnym w sołectwie wynosi 26,90% i jest wyższy niż średni wskaźnik dla gminy.

Na terenie sołectwa Miedzno liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2016 r. wynosiła 11. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze wynosi 0,06.

W 2016 r. liczba bezrobotnych wynosiła 9 osób, z czego 3 były bezrobotne powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 4,56% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 4,15%. Natomiast wskaźnik dotyczący udziału osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy wynosił 1,52% przy wskaźniku dla gminy 0,82%

W 2016 r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystały 43 osoby. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosił 13,25% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,38%. Niekorzystnie kształtował się również udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny – wyniósł on dla sołectwa 66,67%, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 43,63%.

W sołectwie Miedzno znajduje się zdegradowany budynek świetlicy wiejskiej, która nie jest dostosowana do bezpiecznego użytkowania przez mieszkańców, w tym wymaga dostosowania do potrzeb osób starszych. Wymaga gruntownego remontu i doposażenia, które pozwoliłoby na przeprowadzanie szkoleń czy spotkań jak i integracji mieszkańców, a także dostosowanie budynku do możliwości funkcjonowania w okresie zimowym. Planuje się również zagospodarowanie terenu pod potrzeby rekreacyjne w tym budowę siłowni zewnętrznej z dostosowaniem do potrzeb osób starszych.

Sołectwo jest całkowicie zwodociągowane i skanalizowane w 57% (teren wsi, gdzie istnieje skoncentrowana zabudowa).

Podsumowanie problemów występujących w sołectwie:

- ✓ Wysoki odsetek osób bezrobotnych ogólnie i bezrobotnych powyżej 12 miesięcy względem ludności w wieku produkcyjnym,
- ✓ Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej,
- ✓ Wysoki udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny,
- ✓ Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym,
- ✓ Niski wskaźnik podmiotów gospodarczych.

Sołectwo **Jaszcz** położone jest na obrzeżach gminy w południowo-wschodniej części na pograniczu Wdeckiego Parku Krajobrazowego, w odległości ok 8,5 km od centrum gminy, gdzie znajduje się dostępna infrastruktura społeczna: ośrodek pomocy społecznej, szkoła, ośrodek kultury, biblioteka, stadion, przychodnia lekarska, apteka. Jego powierzchnia wynosi 801,4 ha. Jaszcz sąsiaduje z sołectwami Miedzno, Brzeziny i Osie. W skład sołectwa wchodzi również miejscowości Nowy Jaszcz i Kwiatki. We wsi Jaszcz zachował się zespół dworsko-parkowy z 1934 roku. W parku dworskim rosną drzewa uznane za grupowy pomnik przyrody.

Sołectwo zamieszkuje 238 osób, struktura ludności przedstawia się następująco:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym: 19,34% (46 os.),
- Ludność w wieku produkcyjnym: 66,44% (151 os.),
- Ludność w wieku poprodukcyjnym: 17,22% (41 os.).

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności w wieku produkcyjnym w sołectwie wynosi 27,15% i jest wyższy niż średni wskaźnik dla gminy – 24,28%.

Na terenie sołectwa Jaszcz liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2016 r. wynosiła 1. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze wynosi 0,01.

W 2016 r. liczba bezrobotnych wynosiła 14 osób, z czego 3 były bezrobotne powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 9,27% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 4,15%. Natomiast wskaźnik dotyczący udziału osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy wynosił 1,99% przy wskaźniku dla gminy 0,82%.

W 2016 r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystało 29 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosił 12,18% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,38%.

W sołectwie Jaszcz znajduje się boisko piłkarskie i plac zabaw dla dzieci. Miejsce to zwyczajowo przeznaczone na festyny i imprezy plenerowe. Gmina ma zamiar wybudować w tym miejscu również świetlicę wiejską.

Sołectwo jest całkowicie zwodociągowane. Dodatkowo na Strudze Sobińskiej funkcjonuje Elektrownia Wodna w Jaszczu będąca własnością prywatną

Podsumowanie problemów występujących w sołectwie:

- ✓ Wysoki odsetek osób bezrobotnych ogólnie i bezrobotnych powyżej 12 miesięcy względem ludności w wieku produkcyjnym,
- ✓ Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej,

- ✓ Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym,
- ✓ Niski wskaźnik podmiotów gospodarczych,
- ✓ Brak dostatecznej infrastruktury rekreacyjnej i kulturowej.

Sołectwo **Tleń** jest położony w centrum Borów Tucholskich nad jeziorem Mukrz oraz rzeką Wdą, w odległości ok 6 km od centrum gminy, gdzie znajduje się dostępna infrastruktura społeczna: ośrodek pomocy społecznej, szkoła, ośrodek kultury, biblioteka, stadion, przychodnia lekarska, apteka. Jego powierzchnia wynosi 226,7 ha. Tleń sąsiaduje z sołectwami Wierzchy, stara Rzeka, Radańska, Łązek.

Sołectwo zamieszkuje 282 osób, struktura ludności przedstawia się następująco:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym: 16,24% (44 os.),
- Ludność w wieku produkcyjnym: 63,82% (180 os.),
- Ludność w wieku poprodukcyjnym: 20,56% (58 os.).

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności w wieku produkcyjnym w sołectwie wynosi 32,22% i jest wyższy niż średni wskaźnik dla gminy – 24,28%.

Na terenie sołectwa Tleń liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2016 r. wynosiła 30. Obszar sołectwa stanowi tradycyjne centrum turystyczne, gdzie lokowane były zakładowe ośrodki wypoczynkowe. Niestety wiele tych ośrodków podupadło i zostało zamknięte. Tym niemniej do chwili obecnej kila z nich zostało przejęta przez nowe podmioty dzięki czemu funkcjonuje obecnie 1 hotel, 1 hostel, oraz 12 ośrodków wczasowo – wypoczynkowych (szkoleniowych) a także kilka innych obiektów turystycznych: funkcjonują trzy przystanie kajakowe, 7 tras Nordic Walking wraz centrum logistycznym w Tleniu. Na wyróżnienie zasługują najnowsze inwestycje z ostatnich lat związane z modernizacją hotelowych obiektów turystycznych w Tleniu, które obecnie oferują bardzo wysoki standard usług i mogą stać się wizytówką promującą gminę i region.

Wśród funkcjonujących obiektów wiele świadczy usługi rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych oraz osób starszych. Zatem ważne dla sołectwa jak i całej gminy są działania nakierowane na organizację ruchu turystycznego, przede wszystkim zadbanie o bezpieczeństwo publiczne, a także odpowiednią infrastrukturę, w tym przystosowaną do osób starszych i niepełnosprawnych. Dlatego sezonowo funkcjonuje tu posterunek policji w Tleniu, do którego KKP Świecie oddelegowuje funkcjonariuszy pełniących służbę na terenie gminy Osie, prowadzone są też stałe prace w zakresie dostosowania infrastruktury do przebywających tu turystów.

W 2016 r. liczba bezrobotnych wynosiła 7 osób, z czego 3 były bezrobotne powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy wynosił 1,67% przy wskaźniku dla gminy 0,82%.

W 2016 r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystały 24 osoby. Niekorzystnie kształtował się udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny – wyniósł on dla sołectwa 51,35%, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 43,63%.

W obrębie sołectwa znajduje się teren dawnej stacji kolei, gdzie istniał budynek dworcowy, obecnie jest nieużytkowany. Na terenach po PKP jest też możliwość zagospodarowania dawnej bocznicy kolejowej (obecnie nieużytkowanej) na potrzeby hotelu na kołach - kiedyś tam funkcjonowały wagony z przeznaczeniem na organizację wakacji (wczasów) dla pracowników PKP. Ponadto na terenie sołectwa istnieje budynek dawniej filia Gminnego Ośrodka Kultury w Osie, który obecnie jest nieużytkowany i w planach jest przeznaczony pod potrzeby Centrum Czynnej Ochrony Przyrody Wdeckiego Parku Krajobrazowego. Zakłada się że Centrum będzie aktywnie współpracowało z lokalną społecznością w szczególności poprzez udostępnianie sali do organizowania spotkań i lokalnych wydarzeń, a także umożliwienie działalności lokalnych NGO w tym organizacji seniorów działających na rzecz krzewienia lokalnej kultury.

Ważnym szlakiem komunikacyjnym jest droga 1203 C Osie - Tleń, która tworzy naturalne przedłużenie drogi krajowej 238 i stanowi połączenie dla turystów korzystających z autostrady A1 i zmierzających do Tucholi i Borów Tucholskich.

Podsumowanie problemów występujących w sołectwie:

- ✓ Wysoki odsetek osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy względem ludności w wieku produkcyjnym,
- ✓ Wysoki udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny,
- ✓ Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym,
- ✓ Brak dostatecznej infrastruktury społecznej ogólnodostępnej.

7 WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Działania rewitalizacyjne w Gminie Osie koncentrować się będą na przekształceniu przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej oraz zwiększeniu partycypacji w życiu społecznym, społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej przy równoczesnym zapewnieniu aktywności dla osób starszych i długotrwale bezrobotnych.

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy, głównym problemem na obszarze rewitalizacji jest wysoki odsetek osób starszych. Poważnym problemem jest także uzależnienie od świadczeń społecznych, które związane jest głównie z ubóstwem i bezrobociem. Dlatego planuje, że podstawą planowanych działań rewitalizacyjnych będzie aktywizacja społeczna grup defaworyzowanych - osoby starsze, kobiety i młodzież. Planowane działania nakierowane będą na zachęcanie do wyjścia z domu i nawiązania więzi sąsiedzkich, a także współpracę i wzajemną pomoc na zasadach wymiany doświadczeń, wspólnych zainteresowań. Planuje się wsparcie dla lokalnych inicjatyw w zakresie organizacji cyklicznych wydarzeń artystycznych, kulturalnych i edukacyjnych w formie festynów, szkoleń oraz wspólnych działań, które zwiększą integrację mieszkańców i zachęcą do udziału w życiu gminy osoby wycofane.

W ramach aktywizacji bezrobotnych przewiduje się organizację szkolenia podnoszącego kompetencje lub nabycie nowych umiejętności zawodowych. Oprócz tego w ramach aktywizacji gospodarczej osób bezrobotnych planuje się kurs dla początkujących przedsiębiorców oraz zachęcanie do tworzenia spółdzielni pracy w tym spółdzielni socjalnych. Przede wszystkim zakłada się, że uczestnicy nabędą nowe umiejętności społeczne, w tym zwiększenia motywacji i wiary we własne siły i możliwość radzenia sobie na rynku pracy.

Realizacja planowanych działań aktywizacyjnych wymaga m.in. działań w zakresie inwestycji infrastrukturalnych, przede wszystkim w celu dostosowania do potrzeb osób starszych a także wprowadzenia możliwości realizacji zakładanych aktywności społeczno-kulturalnych. Z punktu widzenia finansowania interwencji wskazuje się na zamiar realizacji projektów zintegrowanych (łączyjących działania w ramach EFS i działania w ramach EFRR). Planowane działania w tym zakresie dotyczyć będą m.in.: modernizacji budynku świetlicy wiejskiej w Pruskich i w Miedznie, co zapewni komfort pracy NGO przez cały rok. Ponadto zakłada się modernizację pomieszczeń i ich wyposażenia w celu dostosowania do możliwości organizacji zajęć szkoleniowych i aktywizacyjnych. Dla mieszkańców wsi Radańska przewidziano głównie działania dotyczące ich aktywizacji z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury społecznej w Osiu. Natomiast w Tleniu planuje się współpracę z Centrum Czynnej Ochrony Przyrody Wdeckiego Parku Krajobrazowego, które powstanie na zdegradowanych terenach po dawnej filii ośrodka kultury. Obiekt zostanie gruntownie przebudowany wraz z zagospodarowaniem otoczenia, całość

obiekty będzie dostosowana do potrzeb osób starszych oraz niepełnosprawnych. Zakłada się że Centrum będzie aktywnie współpracowało z lokalną społecznością w szczególności poprzez udostępnianie sali do organizowania zaplanowanych projektów, spotkań i lokalnych wydarzeń, a także umożliwienie działalności lokalnych NGO w tym organizacji seniorów działających na rzecz krzewienia lokalnej kultury. Natomiast w Jaszczu planuje się wybudowanie nowego obiektu świetlicy, który wraz z istniejącym boiskiem i placem zabaw stworzy kompleks kulturalno-rekreacyjny. Wszystkie obiekty na terenie rewitalizowanym będą dostosowane do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, zarówno poprzez likwidację barier architektonicznych jak i stworzenia odpowiednich udogodnień, np. miejsc czynnego wypoczynku i rekreacji - poprowadzenie ścieżki rowerowej ułatwiający, siłownia zewnętrzna, ławki i ułatwienia zwiększające bezpieczeństwo.

Ważną rolę odgrywać będą również działania w zakresie zmian w infrastrukturze technicznej i zagospodarowania przestrzennego obejmujące poprowadzenie ścieżki rowerowej ułatwiający dostęp do obiektów użyteczności społecznej - świetlicy, turystycznych i rekreacyjnych oraz zwiększający bezpieczeństwo mieszkańców w tym ułatwienie w korzystaniu przez osoby starsze i niepełnosprawne. Działania w tym zakresie sprzyjać będą także integracji w ramach całej społeczności gminy, w tym promowaniu korzystania z rowerów zarówno przez mieszkańców jak i turystów. Szczególnie ważne będzie skomunikowanie obszarów peryferyjnych gminy: Pruskie, Miedzno, Jaszcz oraz Radańska z centrum gminy - Osie, gdzie znajdują się główne obiekty infrastruktury społecznej: urzędy, banki, szkoła, ośrodek kultury, stadion, biblioteka. Z tej infrastruktury skorzystają również sąsiednie wsie np. Wierzchy czy Brzeziny, co będzie także elementem aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Podsumowując, efektem przeprowadzonej rewitalizacji będzie:

- ✓ Rozwój oferty integracyjnej i aktywizacyjnej mieszkańców oraz wsparcie międzypokoleniowe,
- ✓ Stworzenie atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego,
- ✓ Zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- ✓ Rozwój kapitału gospodarczego poprzez poprawę jakości kapitału ludzkiego,
- ✓ Tworzenie nowych miejsc pracy i rozwijanie przedsiębiorczości,
- ✓ Wzrost aktywności społecznej poprzez zaangażowanie w realizację atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności,
- ✓ Poprawa stanu infrastruktury technicznej.

8 CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Uwzględniając powyższe dla Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Osie określono następujący cel:

Aktywizacja społeczna sołectw Jaszcz, Miedzno, Pruskie, Radańska i Tleń.

Dla osiągnięcia powyższych celów zakłada się realizację działań nakierowanych na:

- Aktywizacja, animacja i integracja mieszkańców,
- Zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej,
- Rozwój infrastruktury dla rozwoju społeczno-gospodarczego.

8.1 Przedsięwzięcia i projekty

KIERUNEK DZIAŁAŃ 1. Aktywizacja, animacja i integracja mieszkańców

PRZEDSIĘWZIĘCIE 1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego

- 1.1.1. „Międzypokoleniowy Klub Samopomocy” – świetlica środowiskowa.
- 1.1.2. Cykliczne działania artystyczne, kulturalne i edukacyjne w formie festynów.
- 1.1.3. Koło zainteresowań.

KIERUNEK DZIAŁAŃ 2. Zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej

PRZEDSIĘWZIĘCIE 2.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych

- 2.1.1 Szkolenie „Świeży start”.
- 2.1.2 „Bądź przedsiębiorczy”.

KIERUNEK DZIAŁAŃ 3. Rozwój infrastruktury dla rozwoju społeczno-gospodarczego

PRZEDSIĘWZIĘCIE 3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji

- 3.1.1. Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Pruskich i Miedznie.
- 3.1.2. Stworzenie Centrum Czynnej Ochrony Przyrody Wdeckiego Parku Krajobrazowego w Tleniu.
- 3.1.3. Budowa świetlicy wiejskiej w Jaszczu.
- 3.1.4. Budowa ścieżki rowerowej Osie – Miedzno.

Poszczególnym przedsięwzięciom przypisano adekwatne wskaźniki rezultatu i produktu, których osiągnięcie udowodni skuteczne zrealizowanie celów rewitalizacji, co przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Wskaźniki dla celów rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy 2017	Rok docelowy 2023
Liczba zrewitalizowanych obiektów	0	3
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	0	50
Liczba osób które wzięły udział w wydarzeniach integracyjnych i aktywizujących mieszkańców	0	140
Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej i drogowej.	0	1225
Liczba utworzonych miejsc pracy	0	1
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu	0	20

9 LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Dla zapewnienia osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego, a także zrealizowania wytyczonych kierunków działań niezbędne jest wskazanie głównych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, budowlanym, środowiskowym, edukacyjnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanych z treścią oraz celami programu.

W poniższej tabeli wskazano kluczowe dla procesu rewitalizacji przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne nastawione na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów.

Tabela 11. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt	Typ projektu	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowa na wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Aktywizacja społeczna sołectw Jaszcz, Miedzno, Pruskie i Tleń.									
KIERUNEK DZIAŁAŃ 1. Aktywizacja, animacja i integracja mieszkańców									
Miedzno Pruskie Jaszcz Tleń Radańska	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	1.1.1. „Międzypokolenio wy Klub Samopomocy” – świetlica środowiskowa	S	Gmina Osie, NGO	Organizacja świetlicy środowiskowej, w której będą prowadzone aktywności nastawione na współpracy osób starszych z dziećmi i młodzieżą (współpraca z klubem seniora, kołem gospodyń, itp.): <ul style="list-style-type: none"> ▪ pomoc przy nauce - zatrudnienie korepetytorów dla dzieci / pomoc międzypokoleniowa (seniorzy dla dzieci), ▪ wzajemna pomoc przy poznaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych (komputery, telefony komórkowe itp.) / pomoc międzypokoleniowa (dzieci dla seniorów) ▪ zorganizowanie opieki dla najmłodszych dzieci we współpracy z NGO (koło gospodyń, klub seniora) - praca opiekuna świetlicy / pomoc międzypokoleniowa (seniorzy dla dzieci), Praca opiekuna i animatora świetlicy oraz współpraca z NGO. 	Miedzno Pruskie Jaszcz Tleń Radańska - świetlica środowiskowa	400 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych ▪ nabycie nowych umiejętności przez osoby starsze, młodzież oraz dzieci ▪ integracja mieszkańców ▪ aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym <p>Wskaźnik:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 50</p>	Monitoring obiektu Ankietyzacja korzystających ze świetlicy

Miedzno Pruskie Jaszcz Tleń Radańska	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	1.1.2. Cykliczne działania artystyczne, kulturalne i edukacyjne w formie festynów	S	Gmina Osie, NGO	Elementami projektu jest organizacja przedsięwzięć kulturalnych i artystycznych - cykliczne festyny z okazji np. „Święta ziemniaka”, Noc Kupały, Święto Pstrąga/Karpia itp., z wykorzystaniem tradycji i zasobów lokalnych i wytworzenie nowych zwyczajów. Warsztaty integrujące np. szkolenia w ramach NGO z zakresu tradycji lokalnego rzemiosła, ekologii, agroturystyki.	Miedzno Pruskie Jaszcz Radańska - świetlica środowiskowa Tleń CCOD	400 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> zwiększenie ilości wydarzeń kulturalnych zwiększenie dostępności wydarzeń kulturalnych, artystycznych i edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców <p>Wskaźnik: Liczba osób które wzięły udział w wydarzeniach integracyjnych i aktywizujących mieszkańców - 140</p>	Rejestr organizowanych imprez
Miedzno Pruskie Jaszcz Tleń Radańska	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	1.1.3. Koło zainteresowań	S	Gmina Osie	Organizacja spotkań z zakresu animacji, muzyki, pedagogiki, teatru, tańca, informatyki, ekologii, turystyki, fotografii, modelarstwa dla mieszkańców.	Miedzno Pruskie Jaszcz Radańska - świetlica środowiskowa Tleń CCOD	300 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> integracja mieszkańców aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym <p>Wskaźnik: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 40</p>	Listy obecności Zrealizowane operacje
KIERUNEK DZIAŁAŃ 2. Zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej									
Miedzno Pruskie Jaszcz Tleń Radańska	2.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych	2.1.1 Szkolenie „Świeży start”	S	Gmina Osie	Szkolenie ma na celu podniesienie kompetencji i nabycie nowych umiejętności zawodowych przez ich uczestników. W ramach szkoleń przewiduje się: <ul style="list-style-type: none"> doradztwo zawodowe, trening interpersonalny, szkolenia komputerowe, trening gospodarowania budżetem domowym, poradnictwo indywidualne, szkolenia teoretyczne. 	Miedzno Pruskie Jaszcz Radańska - świetlica środowiskowa Tleń CCOD	60 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwój gospodarczy wzrost aktywności zawodowej <p>Wskaźnik: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 20</p>	Listy obecności

Miedzno Tlen Radańska	2.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych	2.1.2 „Bądź przedsiębiorczy”	G	Gmina Osie	Zapoznanie z wiedzą niezbędną dla każdego początkującego przedsiębiorcy, dotycząca: formalności urzędowych, podatków, źródeł finansowania działalności oraz z aktualnymi przepisami dotyczącymi prowadzenia działalności gospodarczej, zakładanie spółdzielni pracy/socjalnej – zachęcanie do zrzeszania i kooperacji.	Miedzno Pruskie Jaszcz Radańska - świetlica środowiskowa Tlen - CCOD	40 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwój gospodarczy ▪ wzrost aktywności gospodarczej <p>Wskaźnik: Liczba utworzonych miejsc pracy - 1</p>	Lista obecności
KIERUNEK DZIAŁAŃ 3. Rozwój infrastruktury dla rozwoju społeczno-gospodarczego									
Pruskie, Miedzno	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	3.1.1 Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Pruskich i Miedzie	T	Gmina Osie	W ramach projektu przewiduje się: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ocieplenie ścian zewnętrznych budynku, ▪ wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, ▪ ocieplenie dachu, ▪ ocieplenie podłogi na gruncie. ▪ Likwidacja barier dla os. Starszych i niepełnosprawnych ▪ Dopuszczenie obiektu w infrastrukturę kuchenną i sanitarną, komputery 	Pruskie, Miedzno- świetlica	320 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ obniżenie kosztów utrzymania budynku świetlicy ▪ poprawa estetyki i bezpieczeństwa ▪ stworzenie miejsca do spotkań mieszkańców <p>Wskaźnik: Liczba zrewitalizowanych obiektów -2</p>	Monitoring obiektu Ankietyzacja korzystających ze świetlicy
Tleń	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	3.1.2. Stworzenie Centrum Czynnej Ochrony Przyrody Wdeckiego Parku Krajobrazowego w Tleńiu	T	Wdecki Park Krajobrazowy	Budynek dawnego domu kultury zostanie gruntownie przebudowany, podany termomodernizacji wraz z zagospodarowaniem otoczenia, całość obiektu będzie dostosowana do potrzeb osób starszych W budynku powstanie sala edukacyjno-konferencyjną na min. 80 osób, oraz sala edukacyjna na min. 30 osób biblioteka wraz z czytelnia, informacja turystyczna, pomieszczenie socjalne z aneksem kuchennym, zaplecze techniczne wraz z infrastrukturą teletechniczną, toaleta toalety dostosowane do os. niepełnospr., Zagospodarowanie terenu, w tym: budowa punktu odbioru śmieci; montaż oświetlenia	Tleń - teren dawnego domu kultury	2 500 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa estetyki i bezpieczeństwa ▪ stworzenie miejsca do spotkań mieszkańców <p>Wskaźnik: Liczba zrewitalizowanych obiektów -1</p>	Monitoring obiektu Ankietyzacja korzystających z budynku

					terenu, wykonanie utwardzeń i podjazdów dla osób niepełnosprawnych.				
Jaszcz	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	3.1.3. Budowa świetlicy wiejskiej w Jaszczu	T	Gmina Osie	<p>Inwestycja polega na budowie nowego obiektu świetlicy wiejskiej dla użytku lokalnego przez mieszkańców. Powierzchnia użytkowa: - 77,1m², w tym świetlica (sala główna 40,52m² przeznaczona jest do równoczesnego przebywania max. 20 osób) szatnia na odzież wierzchnią.</p> <p>Zaplecze kuchenne z wydzielonym pomieszczeniem gospodarczym. toalety z dostosowaniem do korzystania przez os. starsze w tym osoby niepełnosprawne.</p> <p>Zaprojektowane nawierzchnie utwardzone przy budynku – dojścia, dojazdy, miejsca parkingowe, plac manewrowy.</p>	Jaszcz – boisko	320 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> stworzenie miejsca do spotkań mieszkańców <p>Wskaźnik: Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych -1</p>	<p>Monitoring obiektu</p> <p>Ankietyzacja korzystających ze świetlicy</p>
Miedzno	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	3.1.5. Budowa ścieżki rowerowej Osie - Miedzno	T	Gmina Osie	<p>W ramach realizowanej przebudowy drogi Osie – Miedzno przewiduje się poprowadzenie ścieżki rowerowej o nawierzchni bitumicznej, zamontowanie obiektów bike&ride, ławek, koszy na śmieci. Przystosowanie infrastruktury do osób starszych i niepełnosprawnych.</p>	Miedzno	500 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> skrócenie czasu przejazdu ułatwienie dojazdu do najważniejszych punktów gminy, <p>Wskaźnik: Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej i drogowej w zakresie włączenia społecznego - 318</p>	<p>Pomiar czasu przejazdu przed realizacją inwestycji i po jej realizacji</p>

Źródło: Opracowanie własne

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

S – społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno – funkcjonalny, T – techniczny

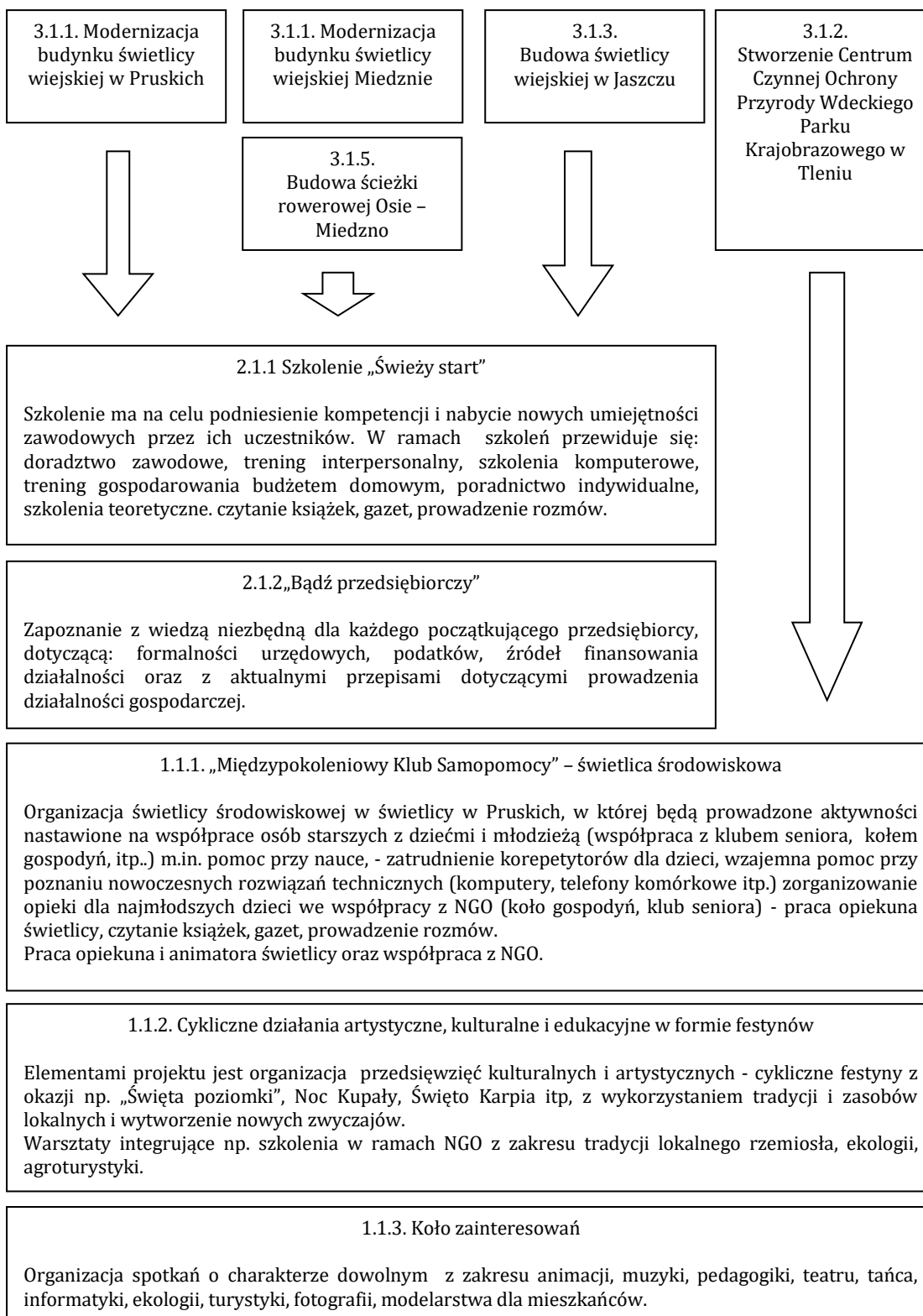
10 MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą jaką kierowano się przy wyborze projektów rewitalizacyjnych było zapewnienie ich komplementarności w wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Zgodnie z formułą projektów zintegrowanych, w przypadku realizacji projektów infrastrukturalnych realizowane będą również projekty „miękkie” finansowane m. in. ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W planowanych działaniach uwzględniane będą też inicjatywy gminy oraz społeczności lokalnej w tym udział wolontariuszy i środków prywatnych. Działania w ramach prowadzonych projektów będą łączyły zarówno animację kulturalną, aktywizację środowiskową oraz wspieranie rozwoju kompetencji i umiejętności w celu poprawy sytuacji życiowej i gospodarczej.

W planowanych działaniach są zatem:

- Planowana modernizacja terenu zdegradowanego i remont świetlicy umożliwi działanie świetlicy środowiskowej i koła zainteresowań oraz przeprowadzenia szkoleń dotyczących podnoszenia kompetencji zawodowych i gospodarczych co znacząco wpłynie na zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz ożywienie gospodarcze, wzrost potencjału gospodarczego między innymi poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.
- Organizacje pozarządowe wraz z samorządem będą mogły organizować imprezy kulturalne i warsztaty z udziałem lokalnych społeczności przy wykorzystaniu środków EFS, jak i zasobów prywatnych, w tym lokalnych przedsiębiorstw co przyczyni się do wzrostu aktywności społecznej, ożywienia społecznego
- Planowana jest modernizacji dróg wiejskich, w tym budowa ścieżek rowerowych, co przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa oraz ułatwienie integracji przestrzennej i społecznej poprzez ułatwiony dostęp do siedziby gminy w miejscowości Osie, gdzie są najważniejsze instytucje społeczne i kulturalne gminy (przychodnia lekarska, sklepy, ośrodek kultury, stadion, szkoła, apteka).

Szczegółowy schemat powiązania projektów infrastrukturalnych z projektami społecznymi został przedstawiony poniżej.

Komplementarność przestrzenna i problemowa

Wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na wybranym obszarze rewitalizacji, przy czym zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji. Projekty realizowane na terenie sołectw: Miedzno, Pruskie, Jaszcz, Radańska i Tleń będą wpływać na wszystkich mieszkańców tych sołectw oraz sołectw sąsiednich. Prowadzone działania nie spowodują przenoszenia problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary. Nie będą również prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

W Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy na lata 2017-2025 zawartych jest szereg inwestycji, które nie będą prowadzone w ramach rewitalizacji, a które zostaną zrealizowane zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i poza nim i będą oddziaływać na obszar rewitalizacji w sposób bezpośredni lub pośredni przyczyniając się do osiągnięcia celów rewitalizacji i wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego. Wśród tych przedsięwzięć znajdują się następujące działania:

- Budowa świetlicy wiejskiej w Jaszczu.

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w wielu aspektach. Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu, o którym mowa w rozdziale 7: Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji.

Podstawowe działania będą skoncentrowane problemowo i będą dotyczyć aktywizacji i integracji społecznej poprzez aktywizacje NGO oraz organizacje wydarzeń integrujących społeczność lokalną. Działania te będą się wzajemnie uzupełniały m.in. świetlica środowiskowa będzie prowadzić zajęcia przeznaczone dla różnych środowisk: dzieci, młodzieży osób starszych, kobiet, bezrobotnych. Zajęcia będą realizowane poprzez warsztaty, szkolenia, koła zainteresowań, w ramach samopomocy oraz poprzez spotkania towarzyskie i integracyjne prowadzone zarówno w ramach świetlicy jak i imprezy plenerowe.

Podczas podejmowania działań, samorząd lokalny będzie zapewniał koordynację tematyczną i organizacyjną prowadzonych działań rewitalizacyjnych. Zapewnienie komplementarności problemowej w programie rewitalizacji będzie polegać na:

- Wzajemnym uzupełnianiu się działań społecznych i infrastrukturalnych, finansowaniu projektów z różnych źródeł.

- Skwantyfikowaniu efektów rewitalizacji poprzez określenie wskaźników dla celów rewitalizacji oraz prognozowanych rezultatów dla poszczególnych projektów.
- Ocenie i badaniu czy efekty prowadzonej rewitalizacji przyczyniają się do osiągnięcia celów i oczekiwanych efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim, tj.
 - a) wzrostu aktywności społecznej, ożywienia społecznego,
 - b) zmniejszenia poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego (związanego m.in. z oddaleniem od rynku pracy, degradacją obszarów, niewystarczającym dostępem do dobrej jakości, niedrogich usług społecznych), w tym poprzez poprawę warunków uczestnictwa osób w trudnej sytuacji w życiu społecznym i gospodarczym,
 - c) wzrostu zatrudnienia,
 - d) ożywienia gospodarczego, wzrostu potencjału gospodarczego między innymi poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.

Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

Komplementarność proceduralno – instytucjonalna

Przedstawiony w rozdziale 13: System zarządzania realizacją programu rewitalizacji, został zaprojektowany w taki sposób aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji (samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych oraz pomocniczych, organizacji pozarządowych, sektora przedsiębiorców i mieszkańców) oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur w zakresie planowania organizowania, realizacji oraz monitorowania działań rewitalizacyjnych. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania Urzędu Gminy Osie w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty rewitalizacyjnej zawarte w niniejszym programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się źródła w tym, środki samorządowe, środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Zakłada się również angażowanie w proces rewitalizacji kapitału prywatnego (np. przedsiębiorców), a także angażowanie środków własnych NGO.

Projekt Centrum Czynnej Ochrony Przyrody Wdeckiego Parku Krajobrazowego w Tleniu jest inwestycją realizowaną przez Dyрекcję Wdeckiego Parku Narodowego. Zostanie sfinansowany

z EFRR w ramach RPO WKP, Działanie 4.5 Ochrona przyrody, Schemat: Inwestycje w zakresie zwiększenia ochrony przyrody w regionie w ramach polityki terytorialnej.

Dodatkowa inwestycją, którą Gmina będzie realizować całkowicie ze środków własnych będzie budowa świetlicy w Jaszczu.

11 MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI

Interesariusze rewitalizacji

Ideą rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez prowadzone w sposób kompleksowy, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, które są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie lokalnego programu rewitalizacji. Do interesariuszy w obszarze rewitalizacji należy zaliczyć:

- mieszkańcy oraz właściciele, użytkownicy nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze,
- mieszkańcy gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostka samorządu terytorialnego i jej jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej.

Formy partycypacji społecznej

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Partycypacja nie powinna ograniczać się jedynie do informowania (np. w formie spotkań, dyskusji i warsztatów) czy konsultowania działań władz lokalnych. Procesowi rewitalizacji powinny towarzyszyć zaawansowane metody partycypacji, takie jak współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach czy kontrola obywatelska. Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym:

- ✓ udział w konsultacjach społecznych,
- ✓ udział samorządu w pracach nad programem rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Osie został wypracowywany przez samorząd i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu opierały się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością zamieszkującą obszar rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi użytkownikami obszaru.

Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Formy konsultacji społecznych wykorzystane w procesie przygotowania programu na etapie diagnozowania:

Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej

30 dniowe konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, w terminie od 15.02.2017r. do 30.03.2017r., podczas których interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do projektu za pomocą formularza konsultacji społecznych.

Formularz uwag był dostępny na stronie osie.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełniony formularz konsultacji można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub wrzucić do urny wystawionej w holu Urzędu.

Spotkania

Spotkania z mieszkańcami gminy odbyły się w dniu 15 lutym 2017 r. w: Osiu, 10.03.2017 w Miedznie i Brzezinach 17.03.2017 w Pruskich i Tleniu. W celu ułatwienia zrozumienia prezentowanych treści i odniesienie się do nich, na spotkaniach wykorzystano wizualizację w postaci prezentacji graficznej. Przebieg spotkań wyglądał następująco:

- etapy prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji,
- podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją,
- zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na mapie,
- diagnoza obszaru rewitalizacji:
 - kryzysowe zjawiska w sferze społecznej,
 - kryzysowe zjawiska w pozostałych sferach,
 - potencjały obszaru,
 - problemy obszaru,
- dyskusja na temat plusów i minusów danego obszaru, wizji jego rozwoju, celów rozwojowych i przedsięwzięć,
- przypomnienie o toczących się konsultacjach,
- przekazanie ankiet.

Ankiety

Równocześnie z konsultacjami społecznymi projektu uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, w terminie od 15.02.2017 r. do 30.03.2017 r. przeprowadzono ankietę dotyczącą obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat aktualnych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na obszarach zdegradowanych gminy oraz potrzeb i oczekiwanych

działań w zakresie rewitalizacji, mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze. Ankiety przeprowadzono także podczas spotkań z mieszkańcami obszarów rewitalizacji.

Ankieta była dostępna na stronie osie.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełnioną ankietę można było przekazać e-mailem, przesać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub wrzucić do urny wystawionej w holu Urzędu.

Łącznie pozyskano 212 ankiet. Wyniki przeprowadzonej ankiety przedstawia załącznik nr 1.

Konsultacje społeczne projektu Programu Rewitalizacji Gminy Osie

Konsultacje społeczne zostały przeprowadzone zgodnie z uchwałą, która posiada Gmina Osie: Uchwała nr XXVI/160/2013 Rady Gminy Osie z dnia 17 września 2013 r., w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych w gminie Osie.

Konsultacje społeczne projektu Programu Rewitalizacji Gminy Osie trwały od 29.09.2017 do 30.10.2017r. W tym czasie zbierane były uwagi (ustne, pisemne i elektroniczne) do projektu programu rewitalizacji.

Formy konsultacji społecznych wykorzystane w procesie przygotowania programu na etapie programowania:

- Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej

W terminie do 30.10.2017 r. trwały konsultacje społeczne, podczas których interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do projektu programu rewitalizacji za pomocą formularza konsultacji społecznych.

Formularz uwag był dostępny na stronie osie.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełniony formularz konsultacji można było przekazać e-mailem, przesać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub dostarczyć osobiście do Urzędu.

- Spotkania

Spotkania z mieszkańcami obszaru rewitalizacji oraz pozostałymi mieszkańcami gminy odbyły się w sołectwach: Pruskie, Miedzno, Jaszcz i Tleń oraz w ramach warsztatów strategicznych dla głównych interesariuszy w Osiu w dniu 10.10.2017. Uczestnikom spotkania przedstawiono treść projektu programu rewitalizacji. W celu ułatwienia zrozumienia prezentowanych treści i odniesienie się do nich, na spotkaniach wykorzystano wizualizację w postaci prezentacji graficznej. Wszyscy zainteresowani mieli możliwość zgłaszania podczas spotkania swoich uwag do dokumentu.

- Uwagi ustne

Inną formą prowadzonych konsultacji było zbieranie uwag ustnych. Wszyscy zainteresowani mieli możliwość osobistego lub telefonicznego kontaktu z wyznaczonym pracownikiem Urzędu Gminy, który odpowiadał na uwagi i pytania w zakresie konsultowanych dokumentów ich treści.

Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

Aby zapewnić i utrzymać zainteresowanie społeczeństwa rewitalizacją oraz zagwarantować wszystkim interesariuszom wiedzę i możliwość uczestniczenia w procesie rewitalizacji, przez cały okres wdrażania prowadzone będą działania związane z promocją i informowaniem o realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zawartych w programie oraz stanie wdrażania programu. W celu zapewnienia każdemu zainteresowanemu dostępu do tych informacji i możliwość zgłaszania uwag przewidywane są następujące formy konsultowania/informowania:

- Strona internetowa www.osie.pl,
- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Zebrania sołdeckie,
- Promocja działań rewitalizacyjnych podczas lokalnych imprez,
- Rozmowy z przedstawicielami mieszkańców – radnymi i sołtysem.

12 SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Tabela 12. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne - harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu (rok)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ³	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania			Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie	
							%	zł	Środki publiczne						Środki prywatne
									EFS	EFRR	Inne				
Miedzno Pruskie Jaszcz Tleń, Radańska	2018 - 2020	1.1.1. „Międzypokoleniowy Klub Samopomocy” – świetlica środowiskowa	S	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	Gmina Osie	400 000,00	85	340 000,00	X		X	X	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		3.1.1 3.1.2 3.1.3
Miedzno Pruskie Jaszcz Tleń, Radańska	2018 - 2020	1.1.2. Cykliczne działania artystyczne, kulturalne i edukacyjne w formie festynów	S	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	Gmina Osie	400 000,00	85	340 000,00	X		X	X	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		3.1.1 3.1.2 3.1.3
Miedzno Pruskie Jaszcz Tleń, Radańska	2018 - 2020	1.1.3. Koło zainteresowań	S	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	Gmina Osie	300 000,00	85	255 000,00	X		X	X	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		3.1.1 3.1.2 3.1.3
Miedzno Pruskie Jaszcz Tleń	2018 - 2019	2.1.1 Szkolenie „Świeży start”	S	2.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych	Gmina Osie	60 000,00	85	51 000,00	X		X	X	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		3.1.1 3.1.3

Miedzno Pruskie Jaszcz Radańska	2018 - 2019	2.1.2 „Bądź przedsiębiorczy”	G	2.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych	Gmina Osie	40 000,00	85	34 000,00	X		X	X	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	3.1.1 3.1.3
Pruskie, Miedzno	2018	3.1.1 Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Pruskich i Miedznie	T	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	Gmina Osie	320 000,00	85	272 000,00		X	X		Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych	1.1.1 1.1.2 1.1.3 2.1.1 2.1.2
Tleń	2021	3.1.2. Stworzenie Centrum Czynnej Ochrony Przyrody Wdeckiego Parku Krajobrazowego w Tleńiu	T	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	Wdecki Park Krajobrazowy	2 500 000,00	0	0		X	X		Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych	1.1.1 1.1.2 1.1.3
Jaszcz	2018- 2019	3.1.3. Budowa świetlicy wiejskiej w Jaszczu	T	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	Gmina Osie	320 000,00	0	0			X		Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych	1.1.1 1.1.2 1.1.3 2.1.1 2.1.2
Miedzno	2018- 2019	1.3.5 Budowa ścieżki rowerowej Osie - Miedzno	T	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	Gmina Osie	500 000,00	85	425 000,00		X	X		Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych	1.1.1 1.1.2 1.1.3 2.1.1 2.1.2

Źródło: Opracowanie własne / S – społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno – funkcjonalny, T – techniczny

13 SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

Planowany system zarządzania realizacją programu rewitalizacji będzie się opierał na trzech elementach które tworzą:

- Wójt Gminy Osie,
- Koordynatora Rewitalizacji,
- Zespół ds. Rewitalizacji.

Rolą Wójta Gminy będzie organizacja pracy Urzędu gminy w sposób sprzyjający wdrażaniu działań na rzecz rewitalizacji, w tym doraźne delegowanie do prac nad rewitalizacją innych pracowników Urzędu i włączanie jednostek organizacyjnych gminy jeśli zajdzie taka konieczność. Rolą Wójta będzie również uruchamianie działań formalnych związanych z udziałem w konkursach, podpisywaniem umów, zatwierdzaniem prac.

Koordynator Rewitalizacji stworzy zespół monitorujący program i wprowadzający zmiany. W ramach zespołu będą prace wykonywać pracownicy Urzędu Gminy oraz GOPS a także sołtysi sołectw rewitalizowanych. Do zadań zespołu będzie należało:

- Opracowanie zasad i organizacja sprawnej współpracy ze wszystkim podmiotami zaangażowanymi w realizację programu,
- Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek i spółek gminy oraz strony społecznej,
- Współpraca z interesariuszami rewitalizacji w sprawach związanych z przygotowaniem, prowadzeniem i oceną rewitalizacji,
- Inicjowanie projektów ujętych w programie poprzez rezerwowanie środków w budżecie gminy, składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych na ich realizację,
- Opiniowanie propozycji zmian w budżecie gminy odnośnie wartości zadań realizowanych w ramach programu,
- Ocena projektów zgłoszonych do realizacji na obszarze objętym rewitalizacją pod kątem osiągnięcia celów programu,
- Przygotowywanie projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów,
- Promocja programu oraz stworzenie systemu informacji o programie i jego zasadach,
- Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego dla programu,
- Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji projektów, w tym wizyty na miejscu,
- Opracowanie systemu sprawozdawczości z realizacji programu,
- Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu.

System informacji i promocji

Partycypacja społeczności lokalnej na każdym etapie powstawania i realizacji programu rewitalizacji odgrywa niezmiernie istotną rolę, dostarczając najbardziej rzetelnych informacji na temat problemów, potrzeb oraz potencjałów danego obszaru, które nie są możliwe do uzyskania na podstawie jedynie analizy danych statystycznych. Zaangażowanie na każdym etapie interesariuszy zainteresowanych udziałem w programie (m.in. organizacji pożytku publicznego, stowarzyszeń, przedsiębiorców, spółdzielni, mieszkańców Gminy Osie) umożliwi im aktywny udział w planowaniu i wdrażaniu zmian społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych zgodnie z ich potrzebami i interesami. Dlatego też niezbędne jest umożliwienie wymiany informacji i dyskusji o kształcie, jaki powinna przybrać rewitalizacja za pomocą różnorodnych instrumentów promocyjnych i informacyjnych.

Działania informacyjne i promocyjne są nierozzerwalnie związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Aby udział lokalnej społeczności w tworzeniu i wdrażaniu programu przyniósł spodziewane efekty, konieczne jest prowadzenie szeregu działań, skupiających się przede wszystkim na:

- Organizacji zebrań, spotkań, konsultacji i warsztatów z mieszkańcami zwłaszcza obszarów rewitalizowanych oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, które stanowić mają forum wymiany informacji i pomysłów na działania rewitalizacyjne,
- Wydawaniu informatorów, ulotek, plakatów, publikowaniu ogłoszeń prasowych, zamieszczaniu informacji na tablicach ogłoszeń. Formy te pozwolą wypromować działania rewitalizacyjne nie tylko w lokalnym środowisku, ale także poza nim,
- Pełnym wykorzystaniu możliwości kontaktu elektronicznego w postaci publikacji na stronach internetowych i w serwisach społecznościowych oraz komunikacji poprzez pocztę elektroniczną.

Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna zyska możliwość aktywnego udziału w tworzeniu wizji obszaru zdegradowanego po rewitalizacji, współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji programu.

W celu zapewnienia uczestnictwa możliwie szerokiego grona interesariuszy w konsultacjach społecznych, informacje na temat ich rozpoczęcia i form będą każdorazowo ogłoszone co najmniej 7 dni przed planowanym terminem ich przeprowadzenia w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie oraz poprzez ogłoszenie na stronie podmiotowej w Biuletynu Informacji Publicznej. Konsultacje będą przeprowadzane z wykorzystaniem różnych form, w sposób ułatwiający zrozumienie treści. Termin wyznaczony na składanie uwag będzie nie krótszy niż 30 dni, a niezwłocznie po zakończeniu każdej z form konsultacji będzie opracowana

informacja podsumowująca jej przebieg ze wskazaniem czasu, miejsca oraz uwag zgłoszonych w trakcie procesu konsultacji.

Wszelkie formy partycypacji społecznej, w połączeniu z formami informacji i promocji, mają na celu pobudzenie i aktywizację społeczności na rzecz rozwoju lokalnego z wykorzystaniem posiadanej wiedzy i doświadczenia wszystkich interesariuszy, tak aby wszelkie podejmowane działania prowadziły do urzeczywistnienia wizji obszaru po rewitalizacji.

14 SYSTEM MONITORINGU, OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ I SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN

System monitoringu i oceny skuteczności działań

Monitorowanie postępów realizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiągniętych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w programie, pozwoli na wykrycie rozbieżności oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą dwie formy monitoringu: monitorowanie postępu prac oraz monitorowanie środków finansowych projektu.

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągnięcia założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami LPR.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring końcowy zweryfikuje, czy wytyczone cele zostały zrealizowane.

Monitoring prowadzić będą pracownicy Urzędu Gminy w Osiu. Do ich zadań należeć będzie:

- pozyskiwanie i analiza danych potrzebnych do wyznaczenia wskaźników,
- sporządzanie raportów z realizacji dokumentu i przedstawienia ich do zatwierdzenia Radzie Gminy,
- publikacja wyników sprawozdawczości na stronie BIP Gminy.

Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020*, raport dotyczący oceny skuteczności działań wynikający z przeprowadzonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych sporządzany powinien być co najmniej raz na 2 lata i przekazywany IZ RPO. Sugerowane jest jednak jego coroczne sporządzanie, w celu pełnej kontroli nad wykonalnością projektów realizowanych w ramach PR.

Zakres przedmiotowych raportów powinien obejmować następujące informacje, dotyczące:

- postępów finansowych, źródeł finansowanych zadań,
- postępów rzeczowych, zgodności z przyjętym harmonogramem,
- przebiegu wdrażania poszczególnych projektów,
- sposobu komunikacji ze wspólnotą lokalną w zakresie wdrażania Programu.

Reasumując, efektywne wdrażanie założeń Programu Rewitalizacji wymaga stałego monitorowania efektów rzeczowych i finansowych poszczególnych projektów. W celu uwidocznienia zmian zachodzących w obszarze prowadzonych działań rewitalizacyjnych, niezbędne jest porównywanie wskaźników wg stanu na początku okresu z tymi samymi wskaźnikami osiąganymi w późniejszych etapach realizacji Programu Rewitalizacji.

Wszystkie projekty objęte programem rewitalizacji będą podlegały jednakowemu systemowi oceny. Odpowiedzialny za to będzie koordynator ds. rewitalizacji. Do jego obowiązków należeć będzie także wykonanie wzoru formularza oceny projektu, który będzie wypełniany przez poszczególne podmioty wykonujące projekty rewitalizacyjne. Umożliwi to oszacowanie wartości wskaźników produktu i rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób jednoznaczny i przejrzysty. Gromadzenie kart projektów inwestycji już zrealizowanych pozwoli ocenić ich skuteczność oraz zdefiniować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Stanowić to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych.

System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Ze względu na cel i charakter Lokalny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym.

Sytuacje, w których konieczna może być zmiana programu to m.in.:

- Zmiana aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy,
- Nowo zidentyfikowane potrzeby i oczekiwania mieszkańców obszarów kryzysowych,
- Wzrost bądź spadek poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania,
- Konieczność dostosowania działań do możliwości budżetu gminy oraz dostępności środków zewnętrznych.

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, w przypadku stwierdzenia, że LPR wymaga zmiany, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Zmiana LPR następuje w

trybie, w jakim został on uchwalony. Zmiana LPR nie wymaga uzyskania opinii ani przeprowadzania konsultacji społecznych jeżeli nie dotyczy przedsięwzięć zawartych na liście podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ani nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

Wprowadzania zmian do LPR przedstawia się następująco:

- Rada Gminy z własnej inicjatywy lub na wniosek Wójta podejmuje uchwałę o zmianie LPR
- Wójt ogłasza informację o podjęciu uchwały o zmianie LPR
- Przygotowanie projektu zmiany LPR
- Konsultacje społeczne projektu zmiany LPR (jeśli zmiana dot. listy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub wymaga zmiany uchwały o Specjalnej Strefie Rewitalizacji)
- Wniosek o zaopiniowanie projektu zmiany LPR do podmiotów wymienionych w art. 17 ustawy o rewitalizacji (jeśli zmiana dot. listy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub wymaga zmiany uchwały o Specjalnej Strefie Rewitalizacji)
- Wprowadzenie zmian wynikających z przeprowadzonych konsultacji społecznych i uzyskanych opinii
- Uchwała Rady Gminy o przyjęciu zmiany LPR

15 WYKAZ NIEZBĘDNYCH ZMIAN OCEN I OPINII

Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko projekt Programu Rewitalizacji Gminy Osie na lata 2017-2023 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu.

Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko projekt Programu Rewitalizacji Gminy Osie na lata 2017-2023 został przedłożony do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu.

Załącznik 1. Wyniki ankietyzacji mieszkańców

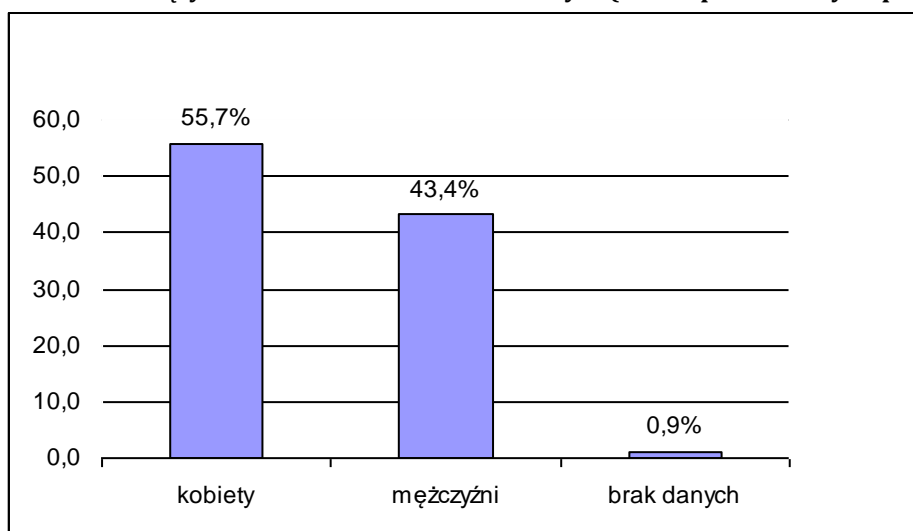
Wyniki badania ankietowego realizowanego podczas konsultacji społecznych w okresie od 15.02.2017r. do 30.03.2017r. na terenie Gminy Osie.

W okresie realizacji konsultacji społecznych na terenie Gminy Osie otrzymano łącznie 212 ankiet (w wersji papierowej lub elektronicznej). Kwestionariusz ankiety zawierał zarówno pytania zamknięte z gotowymi odpowiedziami, jak i pytania otwarte, w których respondenci udzielali odpowiedzi własnymi słowami.

1. Dane metryczkowe

W badaniu ankietowym wzięły udział łącznie 212 osób z miejscowości położonych na terenie Gminy Osie. W badanej grupie znalazło się 118 kobiet (55,7%) i 92 mężczyzn (43,4%). 2 osoby nie udzieliło odpowiedzi odnośnie płci (0,9%).

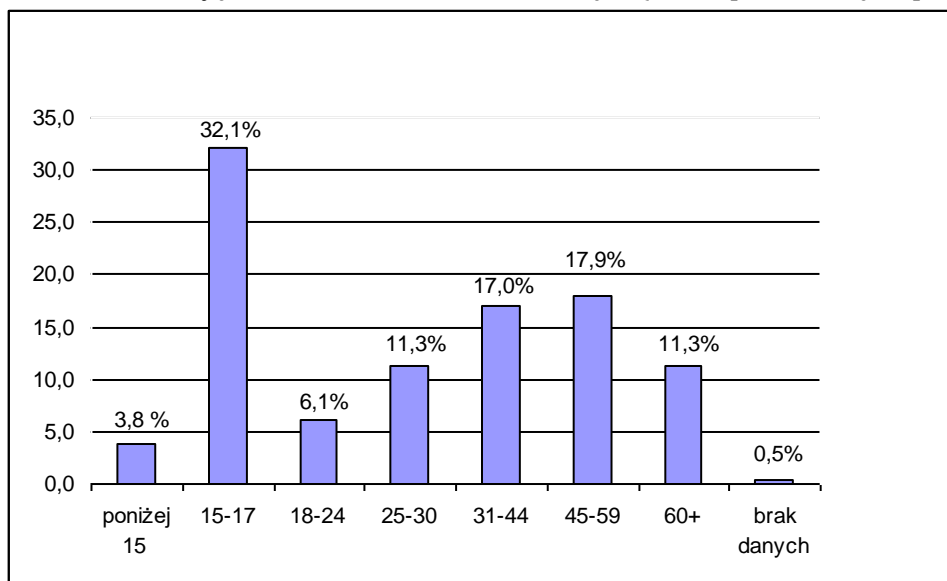
Wykres 1. Płeć osób biorących udział w badaniu ankietowym (udział procentowy odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne

W próbie znaleźli się respondenci reprezentujący każdą grupę wiekową. Najliczniejsza była kategoria wiekowa 15-17 (32,1%) a następnie kategoria 45-59 lat (17,9%) oraz 31-44 (17,0%). Ankiety wypełniło 11,3% respondentów w wieku 25-30 lat oraz 60+, 6,1% ankietowanych w wieku 18-24 oraz 3,8% w wieku poniżej 15 lat. 1 osoba (0,5%) nie udzieliła odpowiedzi.

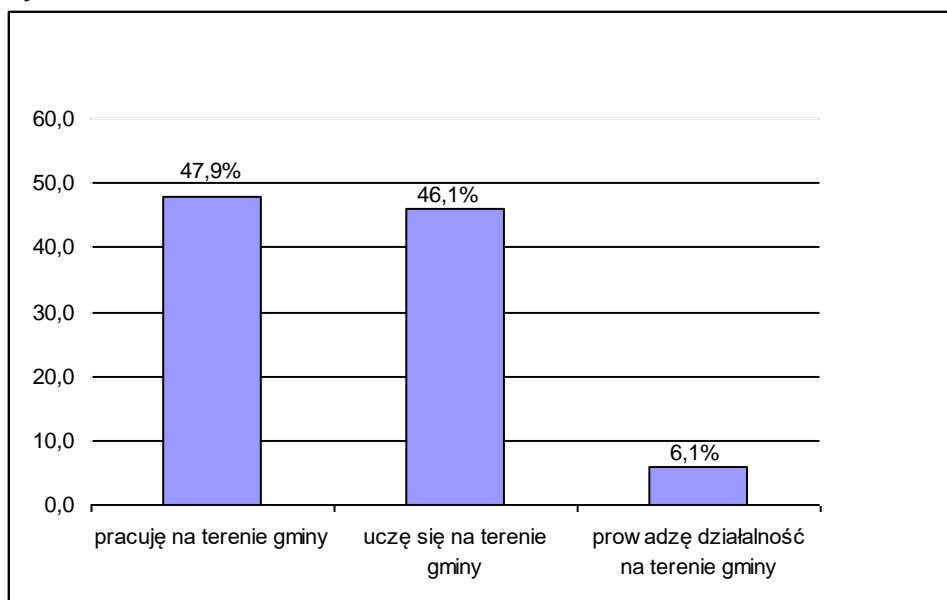
Wykres 2. Wiek osób biorących udział w badaniu ankietowym (udział procentowy odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne

79 respondentów pracuje na terenie gminy, 76 uczy się na terenie gminy a 10 prowadzi działalność na terenie gminy.

Wykres 3. Miejsce pracy/nauki osób biorących udział w badaniu ankietowym (udział procentowy odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne

Opinie w badaniu ankietowym wyraziły osoby deklarujące różny poziom wykształcenia: podstawowe, gimnazjum – 75 osób (35,4%), średnie (liceum, technikum) – 45 osób (21,2%), wyższe – 37 osób (17,5%), zasadnicze zawodowe – 36 osób (17,0%), pomaturalne – 12 osób (5,7%), niepełne podstawowe – 5 osób (2,4%). 2 osoby (0,9%) nie udzieliły odpowiedzi.

Ankietowani reprezentowali różny status zawodowy: student/uczeń – 74 osoby (35,4%), pracownik – 45 osób (21,2%), pracownik umysłowy – 42 osoby (19,8%), rencista/emeryt – 20 osób (9,4%), bezrobotny – 11 osób (5,2%) oraz przedsiębiorca – 6 osób (2,8%). 10 osób (5,2%) zaznaczyło odpowiedź – inne, w tym 7 osób (3,3%) – rolnik, 2 osoby (0,9%) – nauczyciel, 1 osoba (0,5%) – instruktor sportu, 1 osoba (0,5%) – gospodarstwo domowe oraz 1 osoba (0,5%) – mechanik samochodowy. 2 osoby (0,9%) nie udzieliły odpowiedzi.

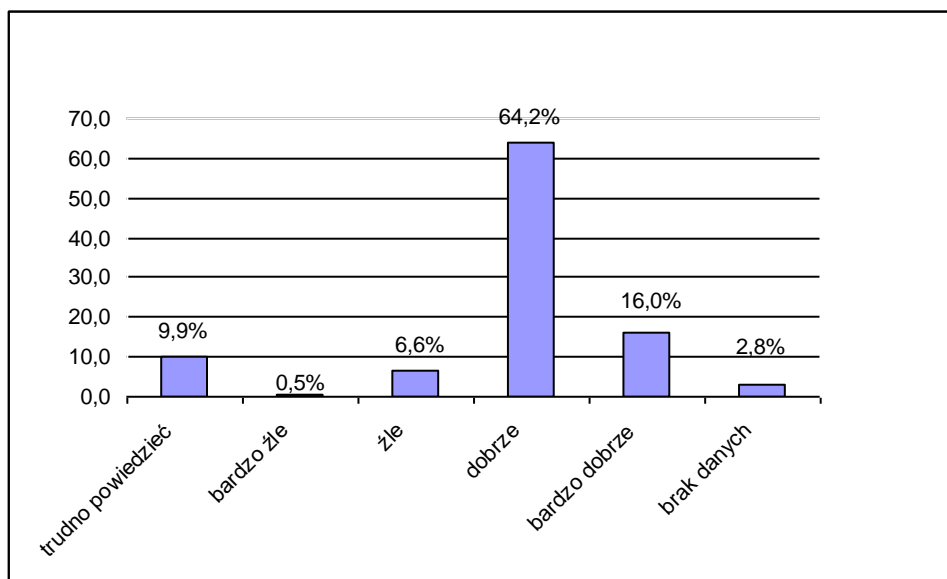
Sektory w których respondenci pracują bądź prowadzą działalność gospodarczą przedstawiają się następująco: 87 osób (41,0%) zaznaczyło odpowiedź – nie dotyczy, 28 osób (13,2%) – administracja, 25 (11,8%) ankietowanych wybrało odpowiedź przemysł, 21 respondentów (9,9%) pracuje w usługach a 17 (8,0%) w rolnictwie. W innych sektorach działa 17 ankietowanych (8,0%) w tym 12 osób (57%) pracuje w oświacie, a po 1 osobie (0,5%) w następujących sektorach: handel, oświata, hotelarstwo, transport, gastronomia, zdrowie publiczne.

U ankietowanych liczba osób w gospodarstwach domowych przedstawia się następująco: 345 osób aktywnych zawodowo, 249 osób uczących się bądź niepracujących, 92 emerytów/rencistów.

2. Jak ogólnie oceniają Państwo jakość życia w Gminie ?

Jakość życia w danym miejscu zamieszkania została oceniona dobrze - 136 osób wybrało taką odpowiedź (64,2% wskazań). 34 osoby (16,0%) oceniło jakość życia bardzo dobrze a 14 osób (6,6%) na złym poziomie. Tylko 1 respondent (0,5%) udzielił odpowiedzi „bardzo źle”. 21 osób (9,9%) przyznało, że nie może jednoznacznie ocenić jakości życia w swojej miejscowości. 6 ankietowanych (2,8%) nie udzieliło odpowiedzi.

Wykres 4. Ocena jakości życia w Gminie (udział procentowy odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne

3. Gdzie Państwo korzystacie z poniższych usług ?

W przypadku podstawowej opieki zdrowotnej, sportu i rekreacji oraz zakupów spożywczych i pierwszej potrzeby badani deklarowali, że korzystają głównie w miejscu zamieszkania (kolejno: 43,4%, 40,1%, 64,2%). Z rozrywki i kultury jak i drobnych usług rzemieślniczych respondenci korzystają głównie poza gminą – kolejno 32,5%, 43,9%. Z opieki żłobkowej i przedszkolnej, edukacji podstawowej/gimnazjalnej oraz zawodowej/szkół średnich, zajęć pozalekcyjnych jak i usług rehabilitacyjno – opiekuńczych ankietowani głównie deklarują brak potrzeby korzystania (kolejno: 74,1%, 66,5%, 35,4%, 55,7%, 43,4%, 34,0%).

Tabela 1. Lokalizacja korzystania z usług (udział procentowy).

usługi	W miejscu zamieszkania	W innej miejscowości niż miejsce zamieszkania w gminie	Poza gminą	Mam taką potrzebę, ale nie korzystam	Nie mam takiej potrzeby
Opieka żłobkowa	3,3%	1,4%	1,4%	2,4%	74,1%
Opieka przedszkolna	9,9%	8,0%	0,5%	1,4%	66,5%
Edukacja podstawowa/gimnazjalna	29,7%	19,8%	2,4%	0,9%	35,4%
Edukacja zawodowa/szkoły średnie	1,9%	7,5%	17,9%	2,4%	55,7%
Zajęcia pozalekcyjne	19,8%	13,7%	7,5%	4,2%	43,4%
Podstawowa opieka zdrowotna	43,4%	39,2%	11,3%	1,4%	7,5%

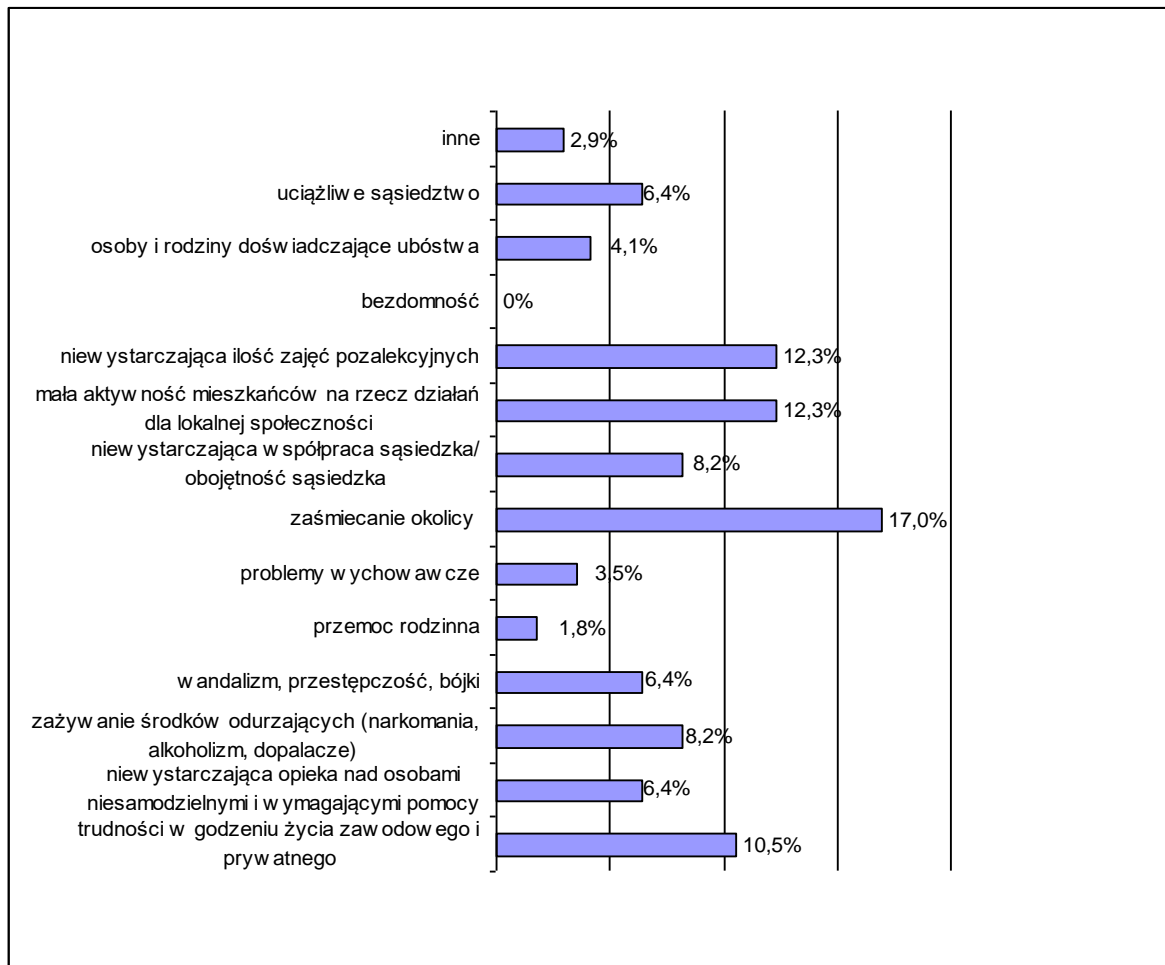
Usługi rehabilitacyjno – opiekuńcze	19,3%	22,6%	13,7%	3,3%	34,0%
Sport i rekreacja	40,1%	22,2%	16,0%	7,5%	8,0%
Rozrywka i kultura	27,4%	28,3%	32,5%	5,7%	4,7%
Zakupy spożywcze i pierwszej potrzeby	64,2%	35,4%	9,4%	0,5%	1,9%
Drobne usługi rzemieślnicze (np. szewc, zegarmistrz, pralnia)	12,7%	17,9%	43,9%	1,9%	20,3%

Źródło: Opracowanie własne

4. Jakie problemy społeczne występują w Państwa otoczeniu?

Największym problemem na terenie gminy według ankietowanych jest zaśmiecanie okolicy - 17,0%, mała aktywność mieszkańców na rzecz działań dla lokalnej społeczności - 12,3% oraz niewystarczająca ilość zajęć pozalekcyjnych - 12,3%. Problem w trudności godzenia życia zawodowego z prywatnym dostrzega 10,5% respondentów, w zażywaniu środków odurzających - 8,2%, w niewystarczającej współpracy sąsiedzkiej - 8,2%. Po 6,4% respondentów zauważa problem w niewystarczającej opiece nad osobami niesamodzielnymi i wymagającymi pomocy, w wandalizmie, przestępczości, bójkach oraz w uciążliwym sąsiedztwie. Niewielki procent ankietowanych zauważa problem w następujących aspektach: w liczbie osób i rodzin doświadczających ubóstwa - 4,1%, problemach wychowawczych - 3,5%, przemocy w rodzinie - 1,8%. Po 0,5% respondentów zaznaczyło odpowiedź inną, w tym: brak światlic, brak możliwości dojazdu do lekarza, banku, mała liczba obiektów sportowych oraz duża liczba bezpańskich psów.

Wykres 5. Największe problemy społeczne na danym obszarze (udział procentowy odpowiedzi).

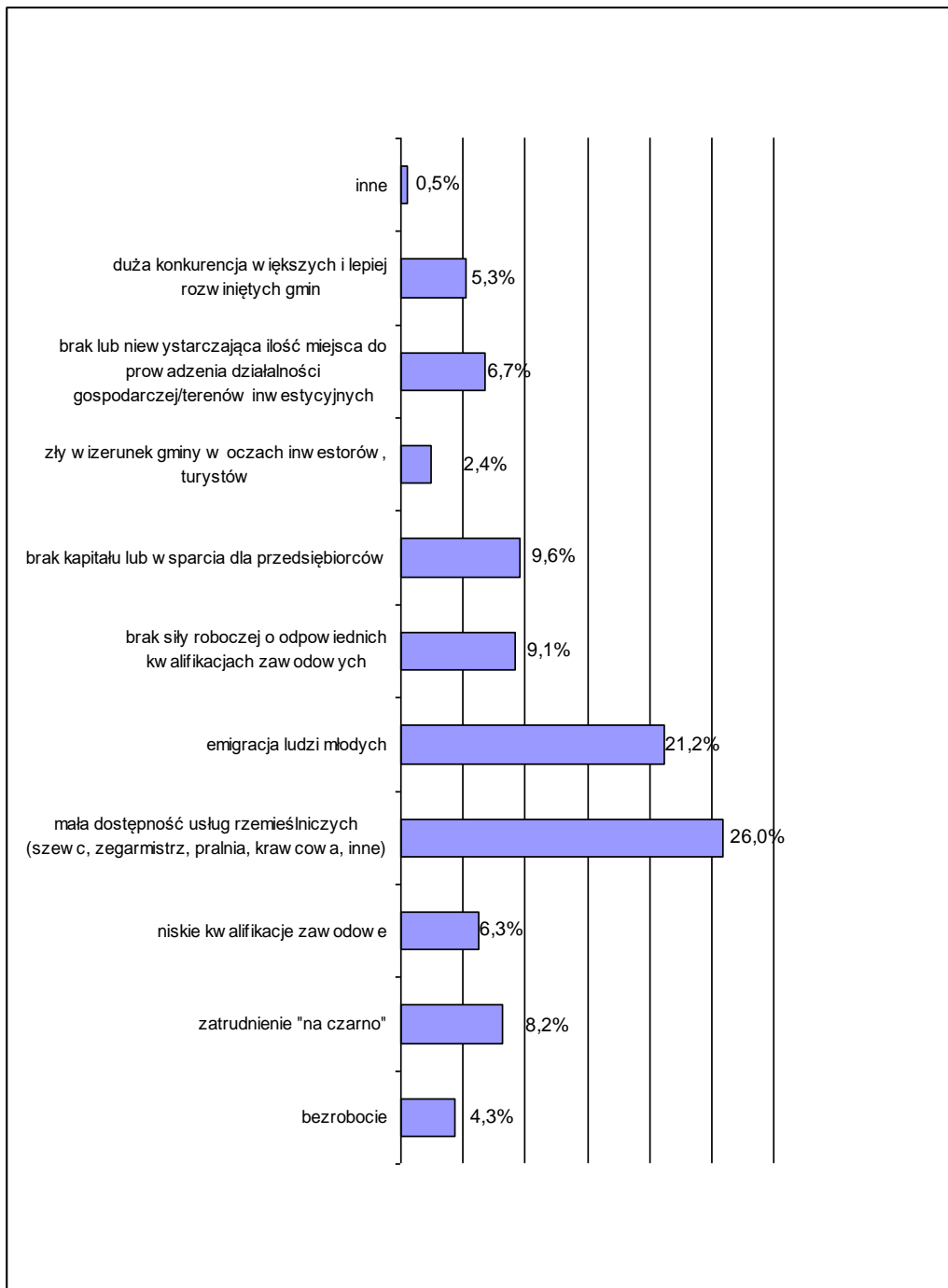

Źródło: Opracowanie własne

5. Na ile zjawiska i problemy o charakterze gospodarczym występują w Państwa otoczeniu?

Największym problemem w sferze gospodarczej w miejscu zamieszkania respondentów jest mała dostępność usług rzemieślniczych (26,0%) oraz emigracja ludzi młodych (21,2%). Dużym utrudnieniem na danym terenie jest również brak kapitału lub wsparcia dla przedsiębiorców (9,6%), brak siły roboczej o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych (9,1%) oraz zatrudnienie na czarno (8,2%). Mniej licznie wskazywano na brak lub niewystarczającą ilość miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej/terenów inwestycyjnych (6,7%), niskie kwalifikacje zawodowe (6,3%). Najmniejszymi problemami w sferze gospodarczej ankietowani uznali dużą konkurencję większych lub lepiej rozwiniętych gmin (5,3%), bezrobocie (4,3%) oraz zły wizerunek gminy w oczach inwestorów, turystów (2,4%). 0,5% respondentów (1 osoba) zaznaczyło odpowiedź inną: brak ogrodzeń przy stawach.

Wykres 6. Największe problemy gospodarcze na danym obszarze (udział procentowy odpowiedzi).

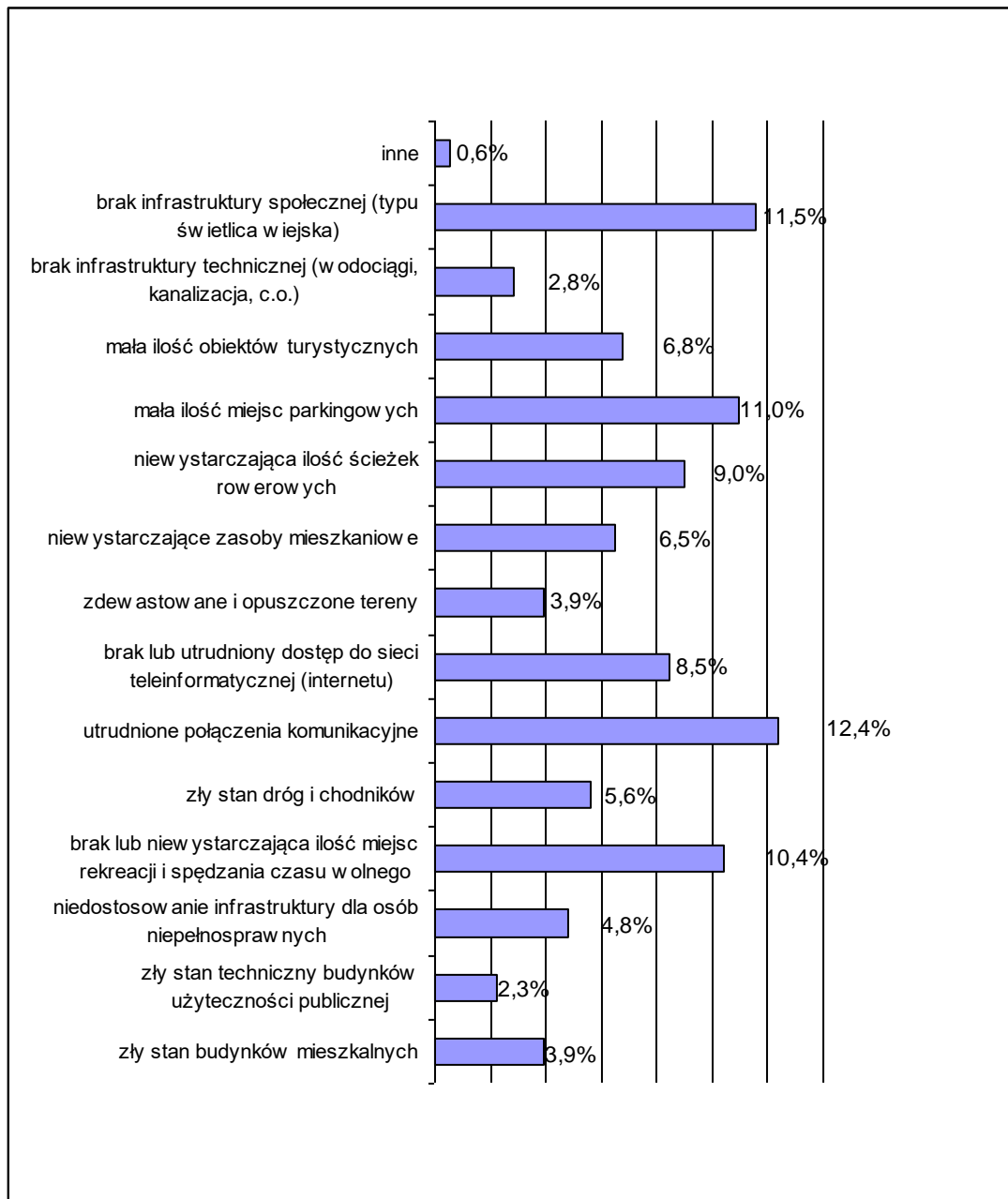

Źródło: Opracowanie własne

6. Na ile zjawiska i problemy o charakterze przestrzenno – funkcjonalnym występują w Państwa otoczeniu?

Głównymi problemami wskazywanymi przez respondentów w sferze przestrzenno – funkcjonalnej są utrudnione połączenia komunikacyjne (12,4%), brak infrastruktury społecznej (11,5%), mała ilość miejsc parkingowych (11,0%) oraz brak lub niewystarczająca ilość miejsc rekreacji i spędzania czasu wolnego (10,4%). Innymi problematycznymi aspektami jest niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych (9,0%), brak lub utrudniony dostęp do sieci teleinformatycznej (Internetu) (8,5%). Niewielka liczba mieszkańców gminy zwróciła uwagę na małą ilość obiektów turystycznych (6,8%), niewystarczające zasoby mieszkaniowe (6,5%), zły stan dróg i chodników (5,6%), niedostosowanie infrastruktury dla osób niepełnosprawnych (4,8%), zły stan budynków mieszkalnych (3,9%), zdewastowane i opuszczone tereny (3,9%), brak infrastruktury technicznej (2,8%) oraz zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej (2,3%). 0,5% respondentów (1 osoba) zaznaczyło odpowiedź inną: brak stomatologa w gminie.

Wykres 7. Największe problemy przestrzenno - funkcjonalne na danym obszarze (udział procentowy odpowiedzi).

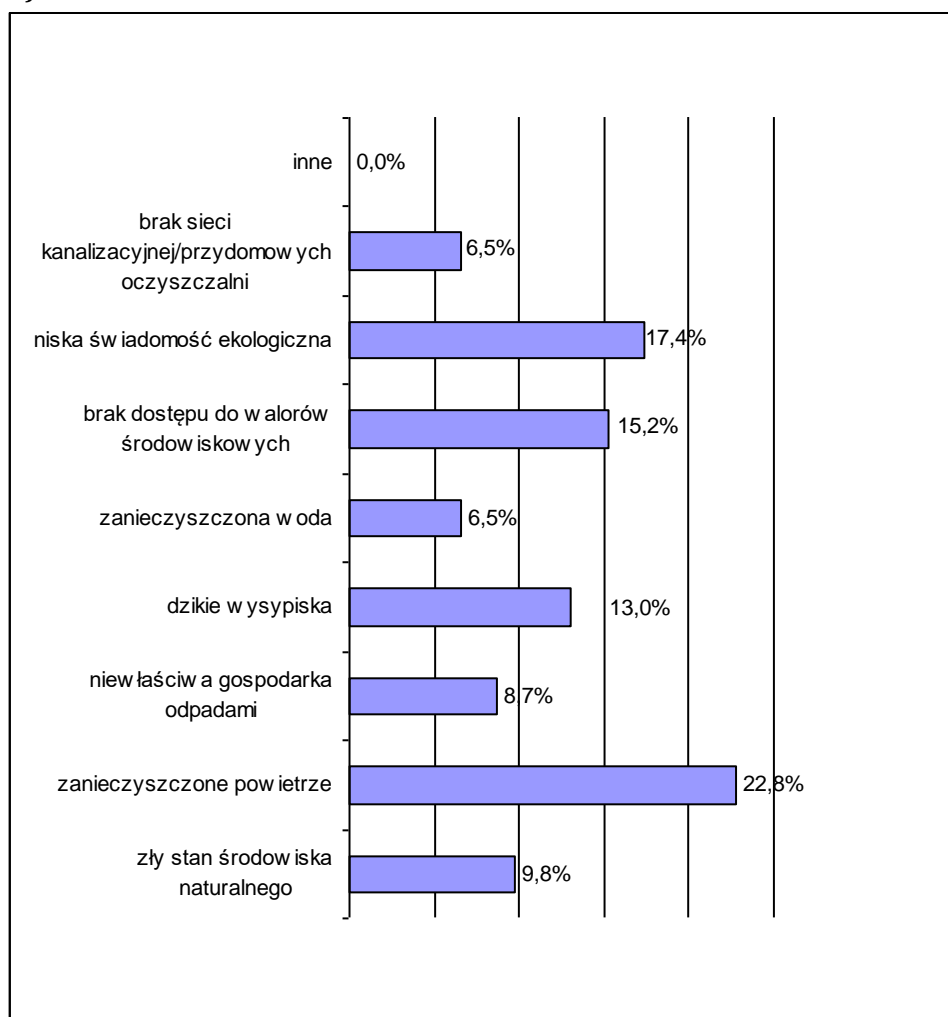

Źródło: Opracowanie własne

7. Na ile zjawiska i problemy o charakterze środowiskowym występują w Państwa otoczeniu?

Najważniejszymi, według mieszkańców, problemami w sferze środowiskowej jest zanieczyszczone powietrze (22,8%), niska świadomość ekologiczna (17,4%), brak dostępu do walorów środowiskowych (15,2%) oraz dzikie wysypiska (13,0%). Część ankietowanych wskazała również na zły stan środowiska naturalnego (9,8%) oraz niewłaściwą gospodarkę odpadami (8,7%). Po 6,5% respondentów dostrzega problem w zanieczyszczonej wodzie oraz brak sieci kanalizacyjnej/przydomowych oczyszczalni.

Wykres 8. Największe problemy środowiskowe na danym obszarze (udział procentowy odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne

8. Czego najbardziej potrzeba w Pana(i) miejscu zamieszkania, aby stało się ono bardziej przyjazne dla mieszkańców i mogło się lepiej rozwijać?

Osoby biorące udział w badaniu ankietowym wskazały szereg różnego rodzaju potrzeb w ich miejscu zamieszkania. W odpowiedziach respondentów pojawiły się zarówno kwestie społeczne, jak i związane z infrastrukturą techniczną oraz problemy innego typu.

Do najważniejszych potrzeb społecznych zaliczono:

- Organizowanie szkoleń/kursów rozwijających społeczność
- Organizowanie imprez integracyjnych, spotkań dla społeczności gminy
- Stworzenie nowych miejsc pracy
- Większa troska o środowisko

Do najważniejszych potrzeb w kwestii infrastrukturalnej oraz problemy innego typu zaliczono:

- Rozwój placówek handlowych
- Więcej bezpłatnych przedszkoli na terenie gminy
- Budowa/remont placów zabaw
- Budowa obiektów sportowych, kulturalnych, rozrywkowych (np. restauracje, kawiarnie, kino, zewnętrzne siłownie)
- Budowa/remont dróg, ścieżek rowerowych, chodników
- Budowa parkingów
- Zwiększenie połączeń komunikacyjnych
- Rozwój usług rzemieślniczych
- Większa dostępność do stomatologa, specjalistów
- Ogrodzenia przy stawach
- Oświetlenie wsi
- Lepszy zasięg telefonii komórkowej, lepszy dostęp do internetu

UZASADNIENIE

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Osie został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.). Dodatkowo Program spełnia wymogi Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz jest zgodny z Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Osie na lata 2017-2023 jest dokumentem, który umożliwia kompleksową i skoordynowaną reakcję Gminy Osie na sytuację kryzysową w obszarach zdegradowanych poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni oraz gospodarki. Jest to spójny dokument o charakterze strategicznym, zawierający wieloletni program działań prowadzących do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego i stworzenia odpowiednich warunków do ich rozwoju.